

Redakcja i Administracja:
Rua Aquidaban, 842
Telefon 4-3-4
Prenumerata roczna:
W Brazylii 14\$000
W Argentynie 6 pez.
Zagranicą 2 dolary
Płatna z góry
Cena numeru \$400
Poza Kurytybą \$500

GAZETA POLSKA W BRAZYLIJI

Adres na listy
i przesyłki pieniężne:
Całka postal B
Curityba

NR. 41 | KURYTYBA - S. PAULO NA NIEDZIELE DNIA 7 PAZDZIERNIKA | ROK 1934

REDAKTOR NACZELNY: TADEUSZ MOROZOWICZ

WYWIAD Z DELEGATAMI C. Z. P. na Światowy Zjazd Polaków z Zagranicy

Otrzymałszy wiadomość o powrocie naszych delegatów na Zjazd światowy Polaków z Zagranicy, reprezentant Wydziału Prasowego C. Z. P. udał się do pp. Romana Paula i St. Staszewskiego, przez których uprzejmie przyjęty spędził z nimi kilka miłych chwil i otrzymał wiele zajmujących informacji.

Jakiego przyjęcia doznali Panowie w Polsce? — Jaknajlepsze, lepszego niż wyobrażaliśmy sobie. Słów nam brak by wypowiedzieć, jak gościnnie, uprzejmie i serdecznie byliśmy przyjmowani przez Rząd i społeczeństwo polskie. Zachowamy na całe życie wspomnienie tych chwil, spędzonych w starym kraju.

Jakie wrażenie odnieśli Panowie z Polski? — O ogromnego postępu, nadzwyczaj sprężystej organizacji i rozmachu iscie amerykańskiego. Zaś sama organizacja Zjazdu była wzorowa. Na drugi dzień po przybyciu, otrzymaliśmy, oprócz cennych materiałów, instrukcję pisemną, w której godzinę po dniu, wyszczególniono godzinę po godzinie, tak że mieliśmy dokładny rozkład czynności, narad i uroczystości. Przy tej organizacji, wszelki zamęt był niemożliwy, gdyż każdy delegat naprzód był poinformowany, co ma czynić, tak że wszelka pomyłka była wykluczona. To też przebieg rozpraw, cała praca i wszelkie uroczystości wypadły ponad wszelkie spodziewania, znakomicie.

Jak się przedstawiała nasza delegacja? — Delegacja brazylijska była najbardziej zgrana i wiedziata, czego sobie życzy kolonia polska w Brazylii i znała potrzeby tutejszego społeczeństwa, to też nie dziwnego, że była przyjmowana z wyróżnieniem, co zresztą było dowodem sympatii, jaką Rząd i społeczeństwo polskie żywią do Brazylii i jej mieszkańców. Podkreślić szczególnie musimy bardzo żywą i owocną pracę ks. wiz. Rzymelki, delegata C. Z. P. z ramienia „Oswjaty”, który będąc doskonale zorientowany co do potrzeb Polaków Brazylii, wniósł do pracy delegacji niezwykle dużo korzystnej inicjatywy, zwłaszcza w sprawach społecznych.

Lecz pozwól panowie, jakie jest ustosunkowanie społeczeństwa polskiego do naszego wychodźstwa? — Naturalnie, że jak najlepsze, Polska uważa, że wychodźcy polscy powinni stanowić pomost między Macierzą a ich przybraną ojczyzną. Oni to powinni odgrywać rolę pośredników przy wymianie nie tylko skarbów kultury, lecz doprowadzić do ożywionej wymiany towarów, pomiędzy krajami, w których osiedli. Też przyjęta przez Zjazd jest czynienie zakupów przez Polskę u wychodźców polskich, przedewszystkiem produktów wyrobionych przez wychodźców polskich. Niech sobie Pan wyobrazi, że taka np. olejarnia w Gdyni, jedna z największych, lub może nawet największa w świecie, zakupuje w Indochinach kokosy i soję w Mandżurji za 10 milionów złotych rocznie, jako surowiec do wyrobu szych smarów, olejów. etc. Dlaczego więc nie miałaby sprowadzać od polskich kolonistów, nasienia rybnusowego, soi orzeszków ziemnych, a może nawet i tungi.

Lecz jakie produkty Polska

może jeszcze kupować w Brazylii i jakie może wprowadzać na rynki brazylijskie? — Przedewszystkiem, jesteście zmuszeni do kupowania kawy, bawełny, którą ostatnio produkowaną w stanie São Paulo, zainteresowały się fabryki w Łodzi, gdyż przewyższa jakością bawalnę sprowadzaną z kolonii angielskich, dalej owoce brazylijskie, jak pomarańcze, banany i ananasy. Nawet obecnie, mają w Polsce pokup pomarańcze brazylijskie, bardzo elegancko i praktycznie opakowane, przywożone zapewne za pośrednictwem niemieckim.

A nasza herwa? — Bardzo gorliwie zajmuje się propagandą tego produktu Dr. Gabriel Nowicki, były profesor uniwersytetu w Kurytybie, jest więc nadzieja na pewny zbył. Lecz co polski przemysł może importować do Brazylii.

Wzaman za towary kolonialne może Polska eksportować szyny, parowozy, wagony, drobne żelazniwo, rury, których jest największym i najlepszym producentem w świecie i lniane tkaniny.

Lecz pomówno o innych sprawach. Jakie jest zdanie Rządu i społeczeństwa polskiego co do C. Z. P.?

Stanowisko Rządu i społeczeństwa polskiego jest bardzo jasne. W Polsce rozumieją dokładnie znaczenie konsolidacji polskiego wychodźstwa w Brazylii i uważają, że wszystkie instytucje jak i organy rządowe, winny być nastawione na współpracę z C. Z. P.

Lecz powiedźcie mi panowie, jakie są wasze zamiary, jak myślicie rozwinąć działalność na tutejszym terenie?

Przedewszystkiem będziemy starać się, by rzeczywicie plan wymiana towarów wszedł w życie. Do tego potrzebne nam są instytucje finansowe, któreby mogły skutecznie poprzeć import i eksport.

Myślimy również o kolonizacji na mniejszą skalę, gdzie nowi koloniści byłiby umieszczani między dawnymi osiadłymi na roli wychodźcami i odegrali rolę pionierów, pouczających w wielu wypadkach swych braci przybyłych z oceanu, przez co unikną ci ostatni wiele rozczarowań i niepotrzebnych prób. Prawdę mówiąc, problem wysłania nadmiaru ludności do państw zamorskich stał się mniej aktualny, gdyż obecnie Francja, obawiająca się wyludnienia swych południowych okręgów rolniczych ofiarowała Polsce świetne warunki kolonizacji wielkich posiadłości w tamtejszych stronach i obecnie toczą się między obydwojma państwami rokowania w tej sprawie.

Jeszcze jedno. Powiedźcie mi panowie, jak społeczeństwo i sfery miarodajne odnoszą się do Brazylii.

Polacy żywią niezwykłą sympatię do gościnnej ziemi brazylijskiej i do narodu brazylijskiego. Żywem pragnieniem Polski jest zadzierzgnąć jaknajserdeczniejsze stosunki przyjaźni, wymiany handlowej i intelektualnej między obydwojma krajami. Pragnieniem sfer miarodajnych i społeczeństwa polskiego jest, by młodzież brazylijska i polskobrazylijska, po skończeniu swych studiów, przyjeżdżała do Polski, by zapoznać się z jej dorobkiem kulturalnym, poznać możliwości produkcji polskiej i także natu-

A P E L Związku Wyborczego Brazylijan polskiego pochodzenia Do wszystkich Polaków brazylijskich, wyborców pochodzenia polskiego!

Zbliża się owa wielka i historyczna chwila, w której lud Parany ma wybrać swych przedstawicieli do Zgromadzenia Stanowego. Uwzględniając ogrom zadań, które spoczną na wybranych posłach, zrozumiemy, iż nie wolno nam szczędzić wysiłków ani rozważać, by wybrani przez nas mężowie nie zawiedli położonego na nich zaufania, lecz by Stanowi naszemu dali prawa jaknajlepsze, prawa, od których zależy dobrobyt nas samych a także dobrobyt przyszłych pokoleń. Jest obowiązkiem każdego obywatela któremu nie jest obcem dobro publiczne, wziąć udział w wyborach. Udział ten, bowiem nie jest żadnym przywilejem, lecz najelementarniejszym obowiązkiem każdego z nas.

My wszyscy bracia z kolonii polskiej, jesteście członkami różnych ugrupowań, zwolennikami różnych poglądów czy tendencji. Nie jest to dziwne gdyż jesteście żywą grupą społeczną, grupą, która ma swe własne poglądy myśli, potrzeby i żądania, a nie martwą masą, podobną do stojących wód bagna czy stawu.

Lecz mimo to, mimo różnic poglądów czy żądań, w jednym punkcie winniśmy przynajmniej być zgodni: w kwestji zjednoczenia się i głosowania jak jeden mąż, na listę Partji Socjal-Demokratycznej.

Zadanie nie jest gołosłowne, gdyż uzasadniony je zaraz, wyjaśniając dlaczego winniśmy bezwzględnie głosować na listę Partji Socjal-Demokratycznej.

Przedewszystkiem, na liście tej widzimy nazwiska ludzi powściągliwie znanych i poważanych, ludzi jedynie zdolnych do wprowadzenia takich praw które zadowolą wszystkich parańczyków, a wiec i nas Brazylijan, pochodzenia polskiego?

Jest naszym obowiązkiem głosować na listę socjalno-demokratyczną, gdyż jedynie ona bezwzględnie poprze wielkiego Interwentora Parany, p. Manoel Ribasa. My zaś Brazylijanie pochodzenia polskiego, mamy prawdziwy dług wdzięczności do społeczeństwa i do państwa polskiego, który przeciw niejako przyszłowiowemu już jest przyjacielem wielkiego i szlachetnego Narodu Brazylijskiego, p. Manoel Ribasa zajął stanowisko godne, stanowisko słusznego uczciwego obywatela: W wywiadzie, udzielonym

ralnie obopólnego importu i eksportu. To napewno zacieśniłoby jeszcze więcej więzy tradycyjnej przyjaźni, łączącej oba kraje.

Kapitał wydany na instalację fosy **OBS** zostanie amortyzowany w krótkim przeciągu czasu przez sprzedaż jej produktu, jakim jest doskonale nawóz, przez nią produkowany i zanolizowany oficjalnie.

— z własnej inicjatywy — gazecie „Diario da Tarde” dał wyraz swej bezwzględnej wierze w lojalność naszą, jak również w wielkość zasług, które cała kolonia polska położyla dla naszej wspólnej Ojczyzny.

Jednak to nie wszystko; w polityce nie można kierować się jedynie względami uczucia, lecz przedewszystkiem, interesem. Otóż ten, dobrze zrozumiany nasz własny interes, wymaga byśmy głosowali na listę, P. S. D., gdyż w ten sposób zapewnimy dalsze kontynuowanie pracy p. Manoela Ribasa, pracy tak twórczej, tak pozytywnej, tak skutecznej dla naszego Stanu.

Spójrzmy rzeczywicie, na ogrom tej działalności. Poprzednio, finans Stanu, znajdowały się u brzegu bankructwa. Obecnie, dzięki doskonale administracji, przetrwanej polityce finansowej, Odrodzenie Gospodarce naszego Stanu weszło na drogę ostatecznej i radykalnej poprawy, która jest rękojmją naszego przyszłego dobrobytu pewności jutra.

Z inicjatywą p. Interwentora w całym szeregu miejscowości naszego Stanu, pobudowane zostały drogi i arterje komunikacyjne, wykończony został wielki port w Parany, a i t. d. Jednakże i dróg tych, kalowalych i kolejowych musi jeszcze być rozszerzona, musi pozwolić na łatwy i szybki zbył produktów naszych kolonii, na tani dowóz do wielkiego naszego portu, szczęśliwie wykończonego za administracji p. Ribasa, portu, który jednocześnie uprzyścipleni nam dowóz maszyn rolniczych i innych, potrzebnych nam towarów, jak np. nawozów sztucznych, z każdym dniem bardziej nam potrzebnych.

Kto lepiej zrozumieć może potrzeby rolnictwa, potrzeby hodowli, potrzeby przemysłów rolniczych, w pierwszym rzędzie przemysłu herwy, — jeśli nie p. Manoel Ribasa, który sam wyszedł ze ster rolniczych i hodowlniczych?

Kto lepiej będzie mógł się zająć ozdrowieniem okręgów malarycznych jeżeli nie ten Wielki Pracownik i Administrator, który tak energicznie zabrał się do wyłepienia epidemji w okręgu Ivaí?

Kto lepiej od p. Manoela Ribasa założyciela i organizatora Spółdzielni Kolejowej w Santa Maria, poprzeć może nasz ruch spółdzielczy, kto jeśli nie On, twórca dzieła, będącego chwałą Brazylii i przedmiotem podziwu cudzoziemców?

Wszystko powyższe winniśmy wziąć pod uwagę, by w swym własnym interesie i dla dobra naszych dzieci — poprzeć w wyborach jedyną, listę, godną naszego zaufania, listę Partji Socjalno-Demokratycznej!

Rodacy! Niech żadnego z nas, wyborców pochodzenia polskiego, nie zabraknie w dniu wyborów przy urnach! Jak jeden mąż oddajmy głos na listę P. S. D. listę podniesienia dobrobytu naszego Stanu, naszego rolnictwa, naszego handlu, całego ludu Parany!

Byłoby błędem niewybaczalnym

Teatr Polski Z. A. S.

NA SCENIE ZW. POLSKIEGO POD KIEROWNICTWEM ARTYSTYCZNYM Tadeusza Morozowicza
Dnia 13-go października 1934 (sobota) Inauguracja nowego Sezonu Teatralnego
„TAJEMNICZY DZEMŚ”
Znakomita sztuka amerykańska w 3 aktach, 4 obrazach, z udziałem czołowych sił ZAS'u
SZCZEGÓŁY W PROGRAMACH.
Ceny miejsc zwykłe. Członkowie ZAS'u — na sałe wstęp za okazaniem pokwitowania poborcy. — Bilety na łożę i krzesła numerowane należy nabywać wcześniej u gospodarza w Zw. Polskim.
POCZĄTEK O GODZ. 8,30 WIECZOREM.

dać się zwięść innym, czcym i J. Piekarski, W. Jaworski, S. Poniepoważnym, obietnicom i oddać swe głosy na listy, których przedstawicieli znamy już z nie-szczęsnego doświadczenia poprzednich gospodarok!

Dobro nas wszystkich, przyszłość naszego Stanu, przyszłość Kolonii Polskiej zależy od tego, byśmy, zapominając dzielące nas różnice zdań, wystąpili wspólnie, głosując na listę P. S. D.

Pod tym względem niech nikt się nie wyłamuje niech nikt nie bierze na siebie odpowiedzialności zdrady, którą bytoby uchylenie się od wyborów lub głosowania na listę inną niż P. S. D.

Przypomnijcie sobie stare łaćskie, no i polskie przysłowia: „Salus Rei Publica, ultima lex oste” — Zbawienie Rzeczypospolitej — najwyższym prawem!

Stan cały Parany wie że każdy Brazylijanin, polskiego pochodzenia spełni swój obowiązek, głosując na listę P. S. D.

J. R. Krukowski, St. Gontarski, Wł. Grzybowski, J. K. Kurowski, J. Domański, J. Sysak, A. Majewski

Naszem zdaniem jest, że: silną pozycję zdobywa się jedynie przez solidarność — a przekona nas o tem dzień 14 października.

TYLKO 15\$000
płaci nowy prenumeratorem od 1-go października do końca 1935 r., o ile nadesie prenumeratę zgóry.

INAUGURACJA PORTU W PARANAGUA

Dnia 27 września odbyła się imponująca uroczystość inauguracyjna, otwarcia nowo-wybudowanego portu parańskiego w Paranaguá.

P. Interwentor Manoel Ribasa, w towarzystwie wszystkich sekretarzy Stanu i członków Rządu stanowego przybył specjalnym pociągiem z Kurytyby. Pociąg pociągał po nowej, specjalnej boczni kolejowej aż do portu. Tu spotkały przedstawicieli Rządu władze miejskie i portowe.

Pan Interwentor po wystąpieniu kilku przemów okolicznościowych, w których mówcy podkreślali znaczenie portu dla Stanu i zasługi p. Manoela Ribasa, jako twórcy tego wielkiego dzieła, p. Interwentor dokonał uroczystego aktu otwarcia portu, który udo-

stępnia obecnie wejście do Parany nawet największym „transatlantykom”. Po ceremonjalnym akcie p. Interwentor ze swą świtą zwiedzali zabudowania i urządzenia techniczne w porcie. Następnie odbył się bankiet wydany przez kompanję wykonawczą budowy, na cześć Interwentora Parany.

Wielkie znaczenie wybudowania portu parańskiego zadowolimy p. Manoelowi Ribasowi.

NASIONA TUZIN	2\$000
KARTY UZWANE	3\$500 4\$500
KARTY DO GRY NOWE	5\$500 6\$500
TUTKI 100 SZTUK	100 rs.

FLORECKI
Praca Tiradentes 305
Dawniej Telegraf.
Hurt. Detal.

Ważne dla wszystkich!

Karty okrętowe do Polski, jak i z Polski, najtańszej, na najlepszych warunkach tylko w firmie „Salomão Quelmann”
RUA 24 DE MAIO 44.
WYGODNE, SZYBKOBIEŻNE OKRĘTY!

Prawdziwą **Śmietanką parańską** jest piwo „Astra”
Pilsen LUB „Imperial” JAKOTEŻ **Szops** z Browaru Atlantica

Co nowego w Paranie?

Kasa oszczędności. Otrzymałmy od Dyrekcji Spraw Oszczędności w Paranie sprawozdanie roczne za rok 1933.

Sprawozdanie roczne wykazuje że w roku zeszłym złożono oszczędności w samej Kurytybie sumę 11.135 kontów: 711\$000, wyjęto zaś tylko: 7.530 kontów i 756\$000. W filii Kasy Oszcz. w Paranaia złożono 411 kontów 469\$000; wyjęto: 172 konty i 570\$000. W Ponta Grossie 604 konty 134\$000, wyjęto 136 kontów 516\$000; W Palmeirze 136 kontów 280\$000 wyjęto 48 kontów 309\$000. W Antoninie 189 kontów 894\$000 wyjęto 162 konty 635\$000. Ogółem złożono 12.500 kontów a wybrano 8.050 kontów. Ile w tych wkładach jest pieniędzy członków rodzin i oszczędności? — wiemy że bardzo dużo! Czy nie warto więc narazicie pomyśleć o założeniu w Kurytybie Banku polskiego?

Dnia 31 XII 1932 r. w kasie oszczędności było złożonych 13.622 kontów i 163\$000, a 31 XIII 1933 r. aż 18.076 kontów i 565\$000. Książeczek oszczędnościowych było w roku 1932 — 15.359 a w ciągu roku 1933 liczba powiększyła się o 2.187. — Wycyfrowano książeczek 1273. Czytany zysk kasy za rok 1933 wynosi 194.930\$374. Majątek kasy w nieruchomościach wynosi 1.012 kontów i 820\$000.

Na Kongres Eucharystyczny do B. Aires wyjechał z Kurytyby Ks. Ks. Kula, Domański, Pałka i Myska.

Dr. Caio Machado słynny dziennikarz i dyrektor pisma „O Dia”, o którym już swego czasu pisaliśmy przystąpił do partji p. interwentora M. Ribasa.

Złożono w Kurytybie Klub wojskowy, w tym celu zebrał się wszyscy oficerowie wojska w sali 15-go batalionu i po przeczytaniu statutu wybrali zarząd, w skład którego wchodzi między innymi jako prezes i wice prezes pułkownicy tutejszego Wojska.

Dr. R. Gajda, w tych dniach wyjeżdża do Rio Grande do Sul Referent oświatowy Konsulatu Generalnego R. P. dr. Roman Gajda.

Uchwała

W związku z artykułem, jaki się ukazał w Nrze 40-yim dnia 27.IX.34 tygodnika „Polska Prawda w Brazylii” dotyczącym C. Z. P. a przedstawiającym w kłamliwym i fałszywym świetle centralną organizację naszą. Prezydium C. Z. P. na posiedzeniu w dniu 1-go X.34 postanowiło odpowiedzieć na ten artykuł po zapadłej uchwale plenum Zarządu Głównego, posiedzenie, którego odbędzie się w dniu 8.X.34. Prezydium C. Z. P. Kurytyba dnia 2.X.34.

Drodzy Czytelnicy!

Rozpoczął się ostatni kwartał obecnego roku. Przeglądając listę naszych prenumeratorów, widzimy, że jeszcze wielu z Was nie uiściło należności za prenumeratę za lata 1933 i 1934. — Wiemy, że nie tylko nam, ale i Wam zależy na rozwoju „Gazety Polskiej”, tego najstarszego pisma polskiego w Brazylii. Wydawnictwo i Redakcja dokładają wiele starań, aby pismo utrzymało na poziomie nie szczerząc wysiłków i pieniędzy. Od Ciebie czytelniku zależy dalszy rozwój „Gazety Polskiej — od sumiennego opłacania prenumeraty. Wierzymy, że po powyższym przypomnieniu nie tylko uregulujesz swoje zaległości, ale namówisz do tego i Waszych sąsiadów. Każdy z Was, drodzy Czytelnicy niech się stanie propagatorem Waszego pisma, „Gazety Polskiej” która ma jedyny cel: **Być wam pożyteczną.** Powiedzcie tym, którzy jeszcze nie są w szeregach naszych czytelników, aby nie czekali z zaprenumerowaniem „Gazety” do nowego roku — niechaj to zrobią dziś jeszcze — po przestaniu administracji 15\$000 każdy otrzymywać będzie nasze pismo do końca 1935 roku.

Popierajcie i czytajcie to najstarsze Wasze pismo — „Gazeta Polska w Brazylii”.

Wydaw.

Wizyty w Redakcji

Przed kilku dniami odwiedził naszą Redakcję zaszczytnie Szanowny Kurytybce Dr. Mirosław Szeliński, który obecnie jest dyrektorem szpitala w Bauru. Dr. Szeliński korzystając z urlopu udaje się na Kongres Eucharystyczny do Buenos Aires. Dyrekcję szpitala w Bauru objął zastępczo Dr. Rydygier. P. dr. Szelińskiemu serdecznie dziękujemy za pamięć o nas.

W zeszły piątek złożył wizytę Redakcji delegat C. Z. P. na Zjazd w Warszawie p. Józef Staszewski. Za miłe spędzoną godzinę na pogawędce, za wieści z kraju serdecznie dziękujemy. Redakcja.

LEKARZ - DENTYSTA

JANINA FURMAŃK SCHMIDTINGER

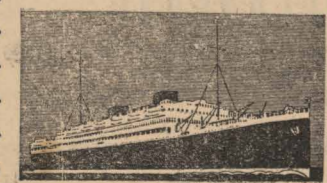
Wykonuje wszystkie prace dentystyczne: leczenie zębów, plombowanie, wyjmowanie bez bólu, wprawianie sztucznych zębów i szerek i t. d. Wykonanie gwarantowane, ceny przystępne.

KONSULTORJUM: Rua Treze de Maio Róg Trajano Reis w Kurytybie
Przyjmuje od godz. 8—12 i od 1—5 popoł.

OKAZJA!

PO NAJNIŻSZYCH CENACH, za gotówkę lub na raty bezprocentowe — „Loty” w odległości 900 metrów od linii tramwajowej Juvevé i w takiej samej odległości od Alto da Rua 15 de Novembro — do nabycia TERENY pod domy, lub małe posiadłości. Miejsce najwyżej w mieście położone — elektryczność — kanalizacja.

Na życzenie buduje się domy na dogodnych warunkach, według własnych planów i kosztorysów. Wszelkich bliższych informacji udziela właściciel. Ul. Brigadeiro Franco Nr. 1452, róg Carlos de Carvalho.

Mała Real Ingleza

Sprzedaje się sztyfarty 3-ej klasy do Europy, jak: do POLSKI, LOTWY, IRLANDJI, CZESŁOWACJI, JUGOSŁAWJI, AUSTRII, RUMUNJI, BESARABIJI etc.

DATY ODJAZDU OKREŚLONE

Z E SANTOS

DO MONTEVIDEO I BUENOS AIRES		
AKCANTARA	6	październik
H. PATRIOT	16	"
ARLANZA	23	"
H. MONARCH	30	"
ASTURIAS	3	listopada

CIA. MARTE

Rua 15 de Novembro 257—261—Kurytyba
CAIXA POSTAL 220 TELEFON 451

ŻYCIE TOWARZYSKIE

C. Z. P.

Dnia 28 z. m. odbyło się posiedzenie sprawodawcze Delegatów C. Z. P. na Zjeździe Polaków z Zagranicy. Obszerne sprawozdanie ze Zjazdu złożyli pp. Roman Paul i Józef Staszewski.

JUNAK

5-go października w sali Związku Polskiego:

1. Mecz siatkówki Junak 5 (Alfonso Pena) x Athletico
2. Mecz siatkówki Curitiba x Handwerker
3. Mecz koszykówki Junak x Athletico
4. Mecz koszykówki Teuto x Curitiba.

7-mego października.
10-1a rano. Bieg uliczny o puhar Minista Pełnomocnego Rzeczypospolitej Polskiej Dra, Tadeusza Grabowskiego.

2-ga popołudniu na boisku Athletico 3 mecze piłki nożnej:

1. Mecz między zespołami Junackimi.
2. Ipiranga x Savoia — Puhar Browaru Cruzeiro.
3. Ferroviario x Nacional o Puhar Konsula Gen. Dra. Czesława Kulikowskiego.
- 8-ma wieczorem. Bal w Związku Polskim.

9-tego października.
Wieczorem w Świetlicy Junackiej odbędzie się wręczenie nagród i herbatka sportowa.

Z junackim pozdrowieniem

Tow. im. I. Paderewskiego

Dnia 6 b. m. w sobotę narzeczcie ujrzymy, długo oczekiwaną i zapowiadaną sztukę p. t. „Je-

go Kaprałska Mość”, nadzwyczaj ciekawa sztuka z życia legionowego Pierwszej Brygady, Zbigniewa Orwicza. Świetnie nakreślone typy, żywa akcja, humor, sentyment — oto walory tej sztuki. Obsada świetna pp. L. Rocznówna, H. Tylowa, przemiła, maleńka Tosia Gontarska, J. Ruszyński, J. Dziuk, E. Czerwonka, T. Gontarski, T. Kempa, K. Wolański i L. Kaniak. Spodziewamy się, że sala Tow. Paderewskiego, okaże się zamała w dzień przedstawienia.

Z. A. S.

Inauguracja odłożona

Inauguracja nowego sezonu teatralnego, zapowiadana na dzień 13 b. m. zostaje odłożona na dzień 6 b. m. w sobotę. Przełożenie przedstawienia, jest niezależne od Dyrekcji, spowodowane wyjazdem jednego z aktorów, występujących w głównej roli.

Odłożenie przedstawienia „Tajemniczy Dzems” — wyjdzie jedynie na korzyść, gdyż możliwi odbycie jeszcze kilku prób dodatkowych. Bilety na to ciekawe przedstawienie należy nabywać wcześniej u gospodarza w Związku Polskim.

Kolegium H. Sienkiewicza

Dowiadujemy się, że kierownictwo Kolegium rozpoczęło przygotowania do popisu uczniowskiego z racji zakończenia roku szkolnego. Popisy ucni szkolnego Kolegium, mają już swą ustaloną renomę — spodziewamy się, że w tym roku ujrzymy piękne produkcje — artystyczne, naszych przyszłych nauczycieli.

SPORT

Z BRAZYLJI

S. PAULO. Na paulistańskich mistrzostwach lekkoatletycznych pobite zostały 3 rekordy brazylijskie i południowo amerykańskie: — rzut kulą 14 m 50, rzut młotem 49 m i skok w dal 7 m. 16 cm.

RIO. Na mistrzostwach lekkoatletycznych uzyskane zostały także wspaniałe wyniki. Medina w oszczepie pobił rekord brazylijski i południowo amerykański, rzucając oszczep ponad 61 mtr. Na tych samych zawodach Xavier, wyrównał rekord światowy w stómietrowce 10 2/3 ustanawiając tym samym nowy rekord brazylijski i południowo amerykański.

PARANA

Dwa świetne zwycięstwa Junaka w ostatnim tygodniu

W piłce nożnej: Junak x Apolo 4 x 2

W niedzielę dnia 21 tego miesiąca odbył się na boisku Athletico przyjacielski mecz między drużynami Junaka i Apolo, (który prowadzi tabelę Ligi, serji Iguassú). Junacy odnieśli świetne zwycięstwo 4x2. Wynikiem tym zdobyli Junacy puhar Federacji Paranaense de Desportes.

Cała drużyna Junaka grała bardzo dobrze. Na wyróżnienie zasłużyli: Dyonizy Falarz, który zdobył 2 bramki i bracia Pałkowicz.

W koszykówce Junak 26 x Curitiba 18

W piątek dnia 28-9 odbyła się jeszcze jedna rozgrywka koszykówki o mistrzostwo. Junak grając lepiej prowadzi mecz od samego jego początku.

Junak grał w następującym składzie: Dobrzański, Smak I, Majchrowicz, Żubiński i Smak II. Z graczy nie można wymienić nazwisk, gdyż cały skład grał naprawdę po mistrzowsku.

Radzimy niech drużyna ta weźmie się po tym wspaniałym zwycięstwie do systematycznych treningów a będzie mogła zdobyć tegoroczne mistrzostwo.

Junak prowadzi tabelę Lea (liga piłki nożnej)

Z wynikiem niedzielnych meczów Lea, drużyna Botafoogo, która prowadzi razem z Junakiem spada na drugie miejsce, Junacy mają jeszcze jedną rozgrywkę z Ypirangą i ten mecz wygrają zdobywając mistrzostwo serji Parana.

Junacy wice-mistrzami w lekkoatletyce

Ogólna punktacja z 1-go dnia zawodów:

Teuto — 71 pkt, Curytyba — 58, Junak — 54, Athletico — 10.

W drugi dzień zawodów Junacy zajęli następujące miejsca:

10-g m. 3-cie Cichoń, 1500 m. Wiśnik, 450 m. 2 Kinzelman, 4 Opsiński, 5.000 m. 2-gie Wiśnik, 3 Maciąg, 6 Brzeziński.

110 m. przez płotki 1 Kania 18"3/5, 3 Kossobudzki.

400 m. 1 Kinzelman 53"3-5, 5 Roguski.

Skok w wyż 2 Kania 1m.70, 5 Sobociński.

Rzut oszczepem 4 Butwiłowicz. 4x100 m. 2-gie miejsce zajęła drużyna Junaka (Domański, Kossobudzki, Roguski, Cichoń).

W ogólnej punktacji zwyciężyła drużyna Curytyba, zdobywając tytuł mistrza Parany w lekkoatletyce na rok 1934 uzyskując 144 punktów przed Junakiem 123, Teuto 97 i Athletico 23.

Należy zaznaczyć, że tytuł mistrza Parany należał do Junaka przed dwa lata, stracili Junacy ten tytuł nie ze swojej winy, tylko z winy N. R. J., C. Z. P., że i nawet Kolonji Polskiej w Paranie, która tak jak i N. R. J. powinna wszelkie wysiłki zrobić ażeby Junak miał swoje boisko, a nie pozwalać na to by nasza młodzież junacka odprawiała swe treningi w parkach lub placach miejskich.

EUROPA

WŁOCHY. Na mistrzostwach lekko-atletycznych w Turynie startowało 5 polaków.

Kusociński na 5.000 mtr. przegrał od reprezentanta francji zajmując 2-miejsce.

Płwczycy zajęli 3-ie miejsce w dziesięcioboju.

POLSKA. Niecierpliwie oczekiwany mecz futbolowy Polska i Niemcy, zakończył się zwycięstwem Niemców 5 x 2.

Sprzedam

za 2.500\$ 3 akry ziemi, oddalonej 2 klm. od miasta Castro i domek w mieście z budynkiem i przybudówką na kuźnię. Bliższych informacji udzieli właściciel

Antoni Sokolowski
Sta Leopoldina
u/c. Castro—Parana

Zatelefonuj dzisiaj jeszcze pod nr. 3, żądając prospektów i cen odnośnie nowoczesnej i wedle wskazówek ściśle naukowych wykonanej fosy przetwórczej „OMS”.

PORADNIA

P. A. BLANKA WERTHEIM, S. PAULO. — Na fakultecie medycznym Uniwersytetu Parańskiego w Kurytybie nie będzie wymagany kurs dwuletni, tak zwany „curso pre-medico”, przed egzaminem „vestibular” w roku 1935 od kan ydatów, którzy mają ukończone gimnazjum bądź brazylijskie, bądź cudzoziemie. Egzamin „vestibulares” mają charakter konkursowy i odbywają się w terminie od 15 do 25 stycznia. W następnym roku, t. j. 1936-yim, prawdopodobnie będzie obowiązywał kurs „pre-medico”, na który egzaminów się nie składa.

Świadectwo ukończenia gimnazjum w Polsce musi być zalegalizowane przez konsulatu brazylijski w Warszawie. Jest to świadectwo to upoważnia do wstąpienia na wyższą uczelnię w Polsce. Prócz tak zalegalizowanego świadectwa, musi Pani posiadać dowód złożenia egzaminów w Państwowym Gimnazjum brazylijskim — z języka portugalskiego, geografii i historii Brazylii.

Program egzaminów wysyłamy osobno, jako druk.

Jest to wprawdzie program kursu „pre-medico”, ale jest on jednocześnie obowiązyujący przy egzaminie „vestibular”.

Egzaminy składa się z następujących przedmiotów: Biologia ogólna, Zoologia, Botanika, Fizyka, Chemia oraz język francuski i angielski lub niemiecki.

P. S. K., PIRAHY — Kontrakt przyrzeczenia sprzedaży ziemi nie daje prawa do własności. Dopiero kontrakt definitywny (Scriptura publica) jest ważny. Kontrakt kupna—sprzedaży powinien Pan zarejestrować w urzędzie tak zwanym „Registro de Immoveis”.

P. A. W., CASTRO. — Dokumenty na wjazd osób do Brazylii wydaje tylko komenda Policji w Kurytybie (Chefatura de Policia, Praça Carlos Gomes). Musi Pan je jednakże przybyć do Kurytyby osobiście, aby taki dokument wyrobić. Przed wyjazdem niech się Pan zaopatry w dowód posiadania ziemi, tak zw. „certificado de registro de immoveis”, oraz świadectwo moralności (Atestado de boa conducta). Dobrze byłoby zabrać ró-

wnież dowód pokrewieństwa, jeżeli osoba którą Pan pragnie sprawdzić jest bliską krewną (może służyć metryka urodzenia).

Wielki Bal Junacki

W niedzielę dnia 7-go października, z okazji „Święta Junackiego” odbędzie się w Związku Polskim zabawa taneczna, z początkiem o godz 20-ej.

Zaproszenia i wejścia są do nabycia w siedzibie Junaka przy ul. Saldanha Marinho 964.

O liczne przybycie prosi
ZARZAD

KOLONIŚCI!

Nie zapominajcie, że ubrania nowe, jak i używane najtaniej nabyć można tylko w znanym sklepie

RUA BARÃO DO RIO BRANCO 329
OBOK PAŁACU PREZYDENTA
oraz galanterja.

Mówi się po polsku.
8-1

MATERIAŁY NA UBRANIA

Ul. 15 de Novembro 129

Nie kupujcie przed odwiezieniem naszego sklepu, gdzie za najniższe ceny materjały ostatniej mody po cenach ściśle bezkonkurencyjnych.

AO MUNDO
DAS CASEMIRAS

NOTARJALNIE ZAREJESTROWANA

Parańska Spółka Osadnicza

KOLONIZUJĄCA NOWĄ WOLE

Powiększa kapitał zakładowy i wypuszcza nowe akcje.

Dobry bieg interesów spowodował ją do rozszerzenia działalności.

Akcje po 100 mlr. każda akcja przynosi dywidendę.

Zakupujemy akcje! Bezpieczeństwo wkładu gwarantowane, procent zapewniony.

Piszcie, lub przyjdźcie do nas po szczegółowe objaśnienia.

Companhia Colonizadora e Mercantil Paranaense S. A.

Rua Ang. lo Sampalo, 1531. Caixa postal 222
CURITYBA - PARANA - BRASIL

Cheecie znaleźć zajęcie ?

Agencja pośrednictwa pracy umieszcza w odpowiednich dmach: kucharki, służące, polkojówki, damy do towarzystwa i t. d.

Zwróćcie się do nas dzisiaj — nie czekajcie jutra.
Travessa Marumbi 124 — Telefon 1-5-5-4

KOLONIŚCI!

Nie zapominajcie, że ubrania nowe jak i używane, najtaniej nabyć można w znanym sklepie

TINTURARIA ROMANIA

Ul. Cruz Machado, (pomiedzy Dr. Muricy i Praça Tiradentes)
Filja: „NOVO MUNDO”
Ul. Barão do Rio Branco 364.
MÓWI SIĘ PO POLSKU.

Casa São José RIO NEGRO

H. SCHOBENHAUS-ORTMANN
FIGURY wszystkich Świętych różnej wielkości.
OLTARZE, ambony, chrzcielnice.
DEWOCJONALJA: Różańce medaljony, krucyfiksy, obrazki, pamiątki kom. i t. d.
KSIĄŻECZKI w języku brazylijskim i polskim.

FABRYKA OBUWIA ATAB

MIGUEL S. ATAB
Travessa Oliveira Bello, Nr. 17 — CURITIBA PARANA
Posiada zawsze na składzie ogromny wybór obuwia męskiego, damskiego i dziecięcego po cenach bezkonkurencyjnych.

Przyjdźcie i przekonajcie się!
Wielki wybór nowych kapeluszy.

List z Polski

Ludowcy porzucają opozycję?

Takby należało sądzić z wypowiedzi poważnych postów ludowych, że wkrótce zaczynają wydawać tygodnik „Polska Ludowa”. W tem nowem zaś piśmie będzie się „publicznie” rozstrząsać zmianę programu i postępowania Stronnictwa Ludowego. Zapowiedź powyższą podpisali tacy wybitni postowie jak Waleron, Wrona, Wyrzykowski i szereg innych znanych osobistości. Są to przeważnie dawni członkowie „Wyzwolenia” i Stronnictwa Chłopskiego a więc z lewicy ludowej. Coprawda, nie wiemy, jak wypadnie nowy program tych ludowców, ale jest rzeczą pewną, że polityczna opozycja wobec rządu ustanie.

Pamiętać należy, że dwóch ministrów obecnych (Kościółkowski i Poniatowski) należało niedługo do „Wyzwolenia”, co utrwajałoby pojednanie ludowców z rządem. Była nawet niedawno pogłoska, że minister Kościółkowski zostanie premierem. Narazie trudno powiedzieć, co się stanie z piastowcami. Prawdopodobnie pozostaną oni wierni nieobecnemu w kraju Witosowi.

Dziennik narodowo-demokratyczny twierdzi, że mimo wszystko nastroje opozycyjne wśród ludu pozostaną bez zmiany. Czyli „góra” opowie się za rządem, a „dół” przeciw. Jednakże rząd starać się będzie dalej o pozyskanie sobie ludu. „Odłożenie” małorolnych może mieć duży wpływ na zmianę nastrojów na wsi, a szybsza parcelacja zjedna rządowi zastępy bezrobotnych.

Oszczędności i ulgi

Rozłam wśród ludowców jest najciekawszym wypadkiem z ubiegłego tygodnia. Poza tym dzienniki zaczynają się zajmować przyszłym budżetem, czyli wydatkami i dochodami państwa. Ministerstwa mają zalecone oszczędności, ale wiadomo, że w wydatkach na wojsko w dzisiejszym niepewnym położeniu trudno większe oszczędności robić. Przychylny rządowi dziennik zachowawczy radzi ulżyć doli płatników przez zniesienie lub rozłożenie na szereg lat zaległości. Szczególnie zwraca uwagę na zaległości z podatku majątkowego. Ten sam dziennik twierdzi, że idziemy ku „uspołecznieniu” fabryk, czyli ku socjalizmowi państwowemu w dziedzinie wielkoprzemysłowej.

Nasze stosunki z Francją pogorszyły się, między innymi, wskutek targu o wielką fabrykę włókienniczą Żyrardów, własność przedsiębiorstwa francuskiego. Dyrektor Żyrardowa Francuz i jeszcze jedna wysoka figura, żyd francuski, zostali „zatrzymani” na mocy postanowienia sędziego Demanta. Popełnili oni, jak pisał, grube nadużycia ze szkoda państwa. W obronie ich stanął poseł francuski, domagając się od naszego rządu ich uwolnienia za kaucję, co jednak zależy teraz wyłącznie od sądu.

Niewyjaśniona sprawa

Polityczne stosunki z Francją są w dalszym ciągu nieco oziębłe. Francja dąży podobno do sojuszu z Rosją i p. pierać będzie zgłoszenie się sowietów do Ligi Narodów. Oczywiście Rosja jako mocarstwo zasiadnie na stałym miejscu w Radzie Ligi, my zaś tam posiadamy półstate. Mówią, że Niemcy wrócą do Ligi, a wówczas wytorować się może takie

położenie, że obaj dawni rozbiory — Prusy i Rosja — będą mieli stały głos w Radzie Ligi, gdy nasz głos w Radzie zależeć będzie od tego, czy nas obecne państwo wybiorą do Rady. Polska do tej niepewności dopuścić nie chce, lecz żąda stałego miejsca w radzie Ligi.

Niemcy wrócą?

Dlaczego jednak Niemcy miały wrócić do Ligi? Wszak w zeszłym roku Hitler urządził głosowanie ludowe, które potwierdziło, że dobrze zrobił, wycofałszy Niemcy z Ligi. Obecnie jednak, skoro Rosja wejdzie do Ligi, Niemcom byłoby nie na rękę stać od Ligi zdala. A przytem Hitler robić może co zechce.

Co uznał za słuszy naród niemiecki?

Naród niemiecki przez głosowanie w dniu 19 sierpnia uznał za słuszy, że Hitler połączył w jednych rękach urząd wodza (Führera) państwa z urzędem kanclerza. Przyznał mu zarazem prawo mianowania następcy. Zwycięstwo Hitlera w głosowaniu było wielkie, ale nie sto procentowe. 38 milionów 280 tysięcy Niemców głosowało „tak”, to znaczy godziło się na Hitlera jako wodza państwa i naczelnika rządu, ale 4 miliony 288 tysięcy głosowało „nie”, czyli wręcz przeciwko Hitlerowi, pozatem 871 tysięcy głosów uznano za nieważne (to była też opozycja). Innymi słowy, 88% ludności Niemiec wyraziło Hitlerowi pełne zaufanie, a 12% nie ma do niego ufności i nie chce go.

Gdzie głosowano na rzecz Hitlera? Przedewszystkiem po wsiaach na wschodzie Niemiec: przeciw Hitlerowi głosowało wielkie miasta i katolicka Nadrenja. Czyli w dalszym ciągu czerwonobliwych „czerwonych” i rodzin katolickie nie mogą pogodzić się z rządami hitlerowskimi.

Dzienniki zagraniczne, wrogie Niemcom, wskazują, że w głosowaniu zeszlorocznem (12 listopada) przeciw polityce zagranicznej Hitlera głosowało tylko 5%, obecnie przeciw osobie Hitlera głosowało 12% obywateli zpośród tych, co wogóle chcieli głosować. Ale nie głosować wcale było niebezpiecznie, bo szturmowcy obchodzili domy i sprawdzali, kto stał do urny wyborczej.

Hitler zapowiedział po głosowaniu, że przysięgnie pracę, aby i reszta, t. j. te 10—12% opozycji znikło. W jaki sposób to nastąpi, może dowiemy się niebawem. W każdym razie wynik głosowania krwawych wypadków z 30 czerwca (śmierć Rühma, Schleichera i innych) zatarto się u większości Niemców.

Poznań, 2 września 1934.

**DYPLOMOWANY
LEKARZ
DENTYSTA**

Jan Skalski
posiadający długi letnią praktykę, wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres dentystyki, starannie i po najniższych cenach.
Godziny przyjęć od 8 do 12 i od 13 do 18
Rua Aquidaban 895
Róg ul. Brigadeiro Franco
Kurytyba — Paraná

ZE ŚWIATA

Polska

Straszny wybuch pocisku

W Kowlu przy ul. Szerokiej nr. 29 w szopie należącej do Kazimierza Oleksy, chłopcy manipulowali pociskiem.

W pewnym momencie nastąpiła eksplozja straszna w swych skutkach. Na miejscu zostali zabici Mieczysław Oleksa lat 11, Eugeniusz Pała lat 12 i Józef Mendzja lat 13, oraz ciężko poranieni Jerzy Oleksa lat 17, Witold Borowik lat 12 i jego rówieśnik Wacaw Kiecko.

Dwaj pierwsi zmarli w szpitalu a stan Kiecki jest bardzo ciężki. Dotychczas nie zdołano ustalić skąd wzięli chłopcy pocisk został on prawdopodobnie znaleziony przez jedną z ofiar.

Smutna przygoda niezdolnego do pracy.

Smutną przygodę przeżył 65-letni Julusz Kowala. Za czasów, gdy jeszcze był w sile wieku powierzył wszystkie swoje oszczędności córce i po jakimś czasie wyszła ona zamąż. Z biegiem czasu zwolniono Kowalę z pracy. Nie mając prawa do pobierania renty, pozostał bez środków do życia i radził sobie, jak tylko mógł. Często prosił swą córkę, by dała mu do czasu ustalenia renty schronienie. Spokojnie go jednak wielkie rozczarowanie, córka bowiem odmówiła mu wszelkiej pomocy.

Pewnego dnia w porze zimowej przybył do mieszkania córki, prosząc o przenocowanie go. I tym razem córka nie usłuchała prośby ojca, wyrzucając go na bruk. Było bardzo zimno, wobec czego 65-letni Kowala położył się na progu mieszkania, chcąc w jakiś sposób spędzić noc. Ze zmęczenia szybko zasnął i obudzony się, gdy ktoś oblał go zimną wodą, a następnie rzucił go ze schodów. Wskutek upadku Kowala doznał złamania lewej nogi. Pogotowie ratunkowe przewiozło go do szpitala miejskiego w Katowicach, gdzie pozostawał pod opieką lekarską. Po wyleczeniu staruszka umieszczono go w domu dla bezdomnych starców. Sprawą zainteresowała się policja.

Ustalono iż bestjałskiego czynu dokonał Józef Gawor współlokator córki Kowali. Pociągnięto go do odpowiedzialności sądowej. Sąd po wysłuchaniu Kowali, który zilustrował sądowi gehennę swego życia, skazał Gawora na 8 miesięcy więzienia. Czy Gawor działał w porozumieniu z córką Kowali, przewodził sądowi nie ustalili.

Francja

PARYŻ, 25. — W dniu jutrzejszym rozpoczynają się manewry rezerwistów w ilości 15,000 przeciw regularnym wojskom. Manewry mają na celu zapoznanie rezerwistów z automatem bronią. Manewrom przyglądać się będą osobiście minister wojny marszałek Potein i generał Weigand.

„Action Francaise” o stosunkach z Polską

PARYŻ. — Publicysta Le Boucher zamieszcza w „Action Francaise” artykuł na temat stosunków francusko-polskich, w którym podkreśla niebezpieczeństwa, mogące wyniknąć dla obu państw z polemiki prasy polskiej i fran-

cuskiej. Przestrzega on rodaków przed zaniechaniem stosunków z Polską, co może pociągnąć zmianę nastawienia polskiej opinii publicznej wobec Francji. Występując przeciw działalności Quai d'Orsay, które zaniechawało Polskę w ostatnich latach, Le Boucher zaznacza, że obecnie Francja powinna starać się, by nie popełnić żadnego błędu wobec Polski, gdyż w przeciwnym razie mogą się wzmoczyć sympatie filoniemieckie. Podróż ministra Barthou do Warszawy nie wydała oczekiwanych rezultatów. Należy starać się o wyjaśnienie stosunków francusko-polskich, o ile już nie jest zapóźno.

Nowy wynalazek w dziedzinie radjum

Dziennik paryski „Petit Journal” donosi, iż p. Irna Curie Joliot, córka naszej sławnej rodaczki s. p. Curie Skłodowskiej, prowadząc w dalszym ciągu rozpoczęte przez swą matkę prace nad wyznalezieniem formuły, według której można będzie produkować radjum w sposób sztuczny, doszła do pomyślnych rezultatów, które wkrótce zamierza ogłosić.

Dziennik dodaje, że o ile nowy wynalazek stanie się faktem dokonany, p. Irna Joliot nie minie zapewne nagroda Nobla.

Włochy

WATYKAN, 25. — Kardynał Pacelli będzie w stałym kontakcie z Watykanem drogą radiotelegraficzną w czasie trwania Kongresu Eucharystycznego w Buenos Aires.

Węgry

BUKARESZT, 25. — Zmarł tu po ciężkiej chorobie były sekretarz generalny rządu p. Mavradi, który był właścicielem wielkiego dziennika „Vitorul” i jednocześnie prezesem Związku Dziennikarzy.

St. Zjednoczone

NOWY JORK. — Ogólny strejk robotników trwa. Syndykat robotniczy zwrócił się do prezydenta Roosevelta przedstawiając mu swe żądania i prosząc go o interwencję.

NEW JERSEY. — Telegrafują, że został tu zaaresztowany osobnik nazwiska James Barry, który brał udział razem z Ryszardem Hauptmannem w porwaniu syna pułk. Lindbergha.

NEW JORK. — Sprawa porwania synka pułk. Lindbergha znowu zajmuje całe społeczeństwo. Jak wiadomo za dokonanie tej ohydnej zbrodni zostali uwięzieni niejacy: Ryszard Hauptmann niemiec i Fische żyd. Kolonja niemiecka w Stanach Zjednoczonych wystąpiła z protestami, starając się wykazać niewinność Hauptmanna.

Dzienniki amerykańskie zaznaczają, że wystąpienie Nazystów niemieckich w tej sprawie jest conajmniej nie właściwe. Nazyści którzy bojkotują żydów, rozmyslnie chcą całą winę zrzucić na Fisza, jako żyda.

WASHINGTON. Dr. Leo R. Rowe dyrektor generalny Związku Pan-Amerykańskiego zawiadamia o zorganizowaniu się specjalnej komisji Arbitrażowej

Komercyjnej Amerykańskiej, która ma za zadanie regulowania kwestyj ekonomiczno-handlowych wśród państw Ameryki Łacińskiej.

Zwycięstwo pracowników tkackich.

WASHINGTON. — Dzienniki tutejsze komentują szeroko decyzję zarządu Federacji Amerykańskich Robotników, na mocy której został zakończony największy w ostatnich latach zatarg pracowników tkackich z chlebowcami, co jest zdaniem pism amerykańskich wyłączną zasługą prezydenta Roosevelta, któremu należy zawdzięczać powrót 400-tysięcznej rzeszy strajkujących robotników do pracy.

Federacja Amerykańskich Robotników urzeczywistniła swe wymagania, obalając niesprawiedliwą strukturę elementów kapitalistycznych w zakresie przemysłowego i uwalniając pracowników od nadmiernych ciężarów, jakie ich przygniatały. Zadaniem zarządu Federacji będzie obecnie dopilnowanie wiernego wykonania warunków postawionych przez Komitet robotniczy, a obejmujących ściśle określenie godzin pracy wynagrodzenia oraz gruntowną zmianę artykułów ustawy państwowej omawiającej sprawy proletariatu, na co chlebowadawcy zgodzili się bez zastrzeżeń.

NEW JORK. — Charles Lindbergh wraz z małżonką wracają samolotem do Nowego Jorku wobec ponowne rozpoczęcia sprawy w związku z porwanieniem syna.

Zuchwały napad bandytów w Brooklynie

Brooklyn. — Banda złożona 15 opryszków, uzbrojonych w ręczne karabiny maszynowe dokonała w biały dzień niezwykle śmiałego napadu na opancerzony samochód towarzystwa „United States Trucking Company”, którym przewożono 427 tys. dolarów. Bandyci otoczyli nagle samochód, otworzyli ogień z karabinów maszynowych i zrabowali pieniądze. Całe to zajście trwało 3 minuty i odbyło się na oczach licznych świadków, robotników i urzędników fabryki lodu, obok której przejeżdżał samochód. — Szczegóły napadu są następujące.

Szkoły, fabryki i inne zakłady, tak w stolicy, jak w głębi stanu mogą porównać swe warunki zdrowotne za nieznaną cenę, przeprowadzający instalacje fosy systemu OMS.
Rua Emano Pereira nr. 163
Telefon 3.

Na chwilę przed przybyciem samochodu opancerzonego w pobliżu fabryki lodu zatrzymał się samochód, za którym stanęło 2 osobników w ubraniach robotycznych. Gdy nadjechał samochód pancerny, otworzyli oni ogień z ręcznych karabinów maszynowych. Samochód zatrzymał się. Jednocześnie zajęły dwa samochody, z których wysypali się dalsi członkowie bandy. Rabunek dokonywał się pod ostrzałem karabinów. Bandyci, wyciągnawszy worki z pieniędzmi, przemieśli się na swój samochód i odjechali z największą szybkością.

Zaalarmowane władze policyjne wysłały szereg aut zaopatrzonych w aparaty radiowe. Wszystkie wejścia do miasta obsadzono przez policję. Policjanci otrzymali rozkaz, by wrazie spotkania z bandytami natychmiast otworzyli ogień.

Japonja

25. Telegrafują o ostatnim spisie zabitych i rannych przez cyklon. Dotychczas zanotowano zabitych 2,499, rannych 8,399, zaginionych 568. Straty tylko na kolejach żelaznych wynoszą 10 milionów yen.

Filipiny

MANILJA, 25. — Komisja Linguistyczna na swem nadzwyczajnem zebraniu wniosła projekt o przyjęcie języka angielskiego, jako oficjalnego na Filipinach.

Chile

SANTIAGO, 25. — W Victoria donoszą, że tamtejsza policja wykryła bandę fałszerzy, którzy na wielką skalę wyrabiali fałszywe monety 1-no pezowe.

NATURALIZACJE

dokumenty do zawierania małżeństw przygotowujemy w jaknajkrótszym czasie, po cenach umiarkowanych.
Ul. Barão do Rio Branco 562
CURITYBA.

Do sprzedania

Nowy aparat fotograficzny do zdjęć widoków, ylisza wielkości pocztówki. Wartość aparatu 320\$000, Sprzeda się za niską cenę. Bliższych informacji udzieli Redakcja „Gazeta Polska”.
0-3

MIGUEL MATISKEI **J. GELBERT**
PRZYSIĘGŁY TŁUMACZ PUBLICZNY **SŁUCHACZ PRAW**
BIURO: ul. Barão do Rio Branco 562 — KURYTYBA.
Tłumaczy się na język portugalski pisma sporządzone w jakimkolwiek języku; tłumaczenia te są uznane przez Rząd za legalne. Wyrabia się pospiesznie:
Naturalizacje, Dokumenty potrzebne do zawarcia małżeństwa, Potwierdzenia tożsamości.
Zwolnienia od służby wojskowej stosownie do rozporządzenia prawa, jakiegokolwiek sprawy w Sekretariacie, Ściągania należności, Podanie, Umowy i t. d. Bezpłatne porady w jakiegokolwiek kwestji adwokackiej.
Mieszkańcy wnętrza Stanu mogą zwracać się z interesami listownie pod wyżej wskazanym adresem. 29-40

PIORAĆ MYDŁEM „Lavandil”
oszczędza się dużo czasu i wyprawa bielizna jest śnieżnie białą. Można używać do wszelkiego rodzaju materjałów włócznie jedwabi. Zwykła proba wystarczy do przekonania się o pierwzorzędnej jakości wspomnianego produktu.
NIE ZAPOMINAJCIE: LAVANDIL! TYLKO LAVANDIL!

Tabaki tureckie
Famy w 20-tu gat.
Mydła toaletowe
Mydła do golenia
CHARUTARIA LIBERTY
Praca Tiradentes 305
DAWNIJ TELEGRAF
HURT! DETAL!
Służąca potrzebna do postug domowych umiejaca gotowac. Wymagana jest, choc minimalna, znajomosc jezyka portugalskiego. Zgłaszac się osobiscie Avenida Silva Jardim Nr. 1813, róg Buenos Aires.

Produkty nieczrównane Dostawa do domu
Casa Substancia
TH. RUI SPRENGER
MIEŁBASY, SZYNNI, SMALEC, WYROBY MASARSKIE WOGOLE, SERW, MIŚŁO I HONSERWY
Rua Monsenhor Celso, 47. — Tel. 1623. — Cx. postal. 328.
CENTR REALNE SZYBKA I GRZEŚNA OBSŁUGA.
39-pr.

Międzynarodowe Biuro Informacyjne
(ESCRITORIO INTERNACIONAL)
JURIDICO-COMERCIAL
RUA DR. MURICY 449 — CURITYBA

Wszelkie informacje co do sprzw handlowych i prywatnych.
Sprawy sądowe, przygotowuje się inwentarze, podziały majątków polubowne lub sądowe, przepisy nieruchomości, redagowanie testamentów, dokumenty hipoteczne, kontrakty prywatne, inkaso, dokumenty gwarancyjne. Sorządza się papiery do jakiegokolwiek bądź urzędu. Dokumenty słuów cywilnych i kontraktowych.
Informacje co do rządowych ulg przy spłacaniu długów hipotecznych gruntów rolnych (Reajustamento economico)

Pomiary i plany gruntów.
Tłumaczenia sporządzane przez tłumacza oficjalnego dokumentów, jak np.: świadectw urodzeń, paszportów i t. p.
Sprzedaje się karty okrętowe. Załatwia się korespondencję w językach: portugalskim, hiszpańskim, angielskim, francuskim, niemieckim, włoskim i wszystkich językach słowiańskich. Przepisywanie na maszynie, bilansy handlowe, prowadzenie ksiąg itp.
Przygotowuje się dokumenty, potrzebne do sprowadzania rodzin i znajomych do Brazylii i Argentyny. Obywatelstwo brazylijskie (naturalizações).

Nasze ceny są minimalne! Nie omieszkać zwrócić się do nas i zasięgnąć naszej rady w wyżej podanych sprawach!!!

POLSKA ŻADA W GENEWIE generalizacji ochrony mniejszości narodowych

Pesiedzenie Ligi Narodów w Genewie, dnia 13 b. m. sprawiło wielu uczestnikom, niezbyt małą niespodziankę. Zaraz po rozpoczęciu posiedzenia, Minister Spraw Zagranicznych delegat polski, p. Beck, przedstawił w imieniu Rządu polskiego, które jest równoznacznie z wyprzedzeniem układu mniejszości owego, przez Rząd polski.

Wniosek ten miał w konsekwencji jeden cel, jakim było nie zostawienie w celu wyprzedzenia generalizacji w sprawie mniejszości narodowych. Następnie, nie zabrakło dalszych inicjatyw. Sześć delegacji polskiej...

IX ZJAZD MIĘDZYKONTYNENTALNEGO ZWIĄZKU PRZECIWGROZICZEGO

W dniu 3 września r. b. o godz. 10 rano rozpoczął obrady IX zjazd Międzynarodowego związku przeciwigroźczego. Zjazd rozpoczął się posiedzeniem komitetu wykonawczego w sali konferencyjnej Min. Opieki Społecznej...

Walne zebranie uczestników zjazdu odbyło się we wtorek 4-go września o godz. 9 m. 30 w sali Filharmonii, gdzie w obecności P. Prezydenta Rzplitej nastąpiło uroczyste otwarcie obrad. Na plenum doc. dr. Karłowicz wygłosił referat pt. "Znaczenie biologiczne zarazy gruźlicy"...

QUEM BEM ALIMENTA BEM CURIA... FARINHAS INTEGRAIS... MACZKA ODŻYWCZA „ALEGRIA”... Zapobiega bólem brzucha i wszelkim komplikacjom żołądkowym (SPECJALNIE U DZIECI)

Obączki ślubne, medaliony, zegarki i t. p. najtaniej kupić można tylko w zakładzie Relojoaria Progresso... Pracę Tiradentes 246 - KURYTYBA.

ARMAZEM E PADARIA „S. FRANCISCO” DE JOSÉ NICOLAU ABAGE... Artykuły spożywcze pierwszej jakości. Wina, konserwy i t. p.

Bardzo ważne SZAKIER dla slusarzy! Wyjątkowa okazja! Sprzedaje się piękny szakier 2-u akrowy w Campo Comprido na 8-ym kilometrze.

— Cięży mię to — mówił dalej — w kielichu ja zawsze się otaczam, gdy w kielichu wiesz, że to straszne... ROZDZIAŁ CXXXIV. U milionera Siedlickiego. Też samej godziny, kiedy piękna siostra lekarza...

— Nie masz tu, gdzieś w domu, wiesz, że to straszne... — Powiesz, że to straszne... — Nie masz tu, gdzieś w domu, wiesz, że to straszne... — Powiesz, że to straszne...

do Birkenhofu, ale takie przedsięwzięcie było niebezpieczne, a sędziwy minister znając różne podstępny, które im pomagają nawet najtrudniejsze sprawy załatwiać... — Pragnę sam zniszczyć szkielet — mówił po chwili.

— Wzrostko patrzył tak, jak pan lekarz każe... — Dr. Lorencę będniesz na jego... — Czy nie mówiłeś, że twym kolegą, tam, który ma, dostarczyć, Krausego?

— To niestety nie — zawałał doktor Krause — nie jest przecież szpilka, która plukta w kurzu może nieść wzroku. Tu w rezydencji jest on pewnie, musi się więc tu znaleźć... — Jak to? Czy istnieje człowiek z tym numerem? — Tak, on jest, ale to tak tajemnicza, osobistość, że my sami ze strachem doń mówimy.

JÓZEF STASZEWSKI

GARŚĆ WRAŻEŃ z uroczystości zjazdowych w Warszawie

Jedziemy.
Granica Rzeczypospolitej... Tu rozpościera już swą Moc Królewski Orzeł Biały. Mijamy stację... Girlandy zieleni — kwiaty — tłumy rodaków, żądnych poznać zamorskich swych braci — „Witajcie” woła do nas Polska cała — łopocą flagi — i potężnym głosem bije w niebo „Jeszcze Polska”...
Mijamy pola, osiedla, wsie i miasta polskie... O zaiste, trud niepodległości niestracony! — Krwią najlepszych synów Ojczyzny zroszona ziemia nasza wydaje już swe plony... Serce rośnie na widok tej olbrzymiej, dokonanej już pracy — tego porządku — organizacji — rozmachu...
Polska zbiera się w siłach — Mocarna.

Dojeżdżamy.
Stolica.
Przedstawiciele Ligi — Rady Organizacyjnej — Związku Pionierów — Marszałkowie Raczkiwicz — Dębski — Gen. Dreszer — Dyr. Lenartowicz — Majorowie Fularski — Rzyński i tytu, tytu innych, których nazwisk we wzruszeniu nie dosłyszeć, nie spamiętać nie byliśmy w stanie...
Warszawa! Syreni grodzie kołochany! Na swe pierwsze „Święto” przybrała się strojnie w sztafardę i kwiaty, w różnobarwną szatę swiatła... Byłaś zachwycająca...
Dom postów i senatorów, suwerenów Rzeczypospolitej w gościnę nas przyjął...

Polsko! Wyciągnęłaś ku nam ramiona — otwierałaś serce swe gorące dla czekającej słowa ciepłego braci — kazałaś dzieciom swoim po świecie rozsiądanym zdać egzamin hartu ciała i ducha... I zleciały się orleńskie młode: i z naszego Gdańska, i z między Niemiecko-Czechosłowacko-Litewskiej i z granic Francji, Belgii czy Holandji — z zamorskiej Brazylii, Kanady, Zjednoczonych Stanów — z kilkunastu krajów...
Stały w kolumnach... A biel i czerwień grały w stońcu...

Huknęły fanfary — Na maszynie zakwitł sztandar — Zakotyła przepelnione trybuna — Popłynął hymn nasz co duszą targając... Włodarz Rzeczypospolitej przybył by przyjąć raport teżyżny — raport młodzieży: Przyszłości Narodu za granicznymi słupami...
Czwórki w prawo — i nieskończonym korowodem rycerze Wielkiego Jutra defilują przed pierwszym obywatelom Polski...
Potem zawody — potrwały tygodnie — kto teżyższy... w zdrowem ciele zdrowszym będzie polski duch...

W Narodowym Muzeum wystawa: „Polska i Polacy w Świecie”.
U wejścia straż dżerdzą dwa samoloty: posłuszny ptak zdobywcy Atlantyku Południa majora Skarżyńskiego i wierny przyjaciel Braci Adamowiczów zwycięzców północy — symbole niespożytej siły i czynu polskiego.
Być poznaliśmy w Ojczyźnie, to mało — poznać Macierz, to jeszcze nie wszystko, trzeba byśmy się wszyscy między sobą poznali i wystawa dokonała celu: tam poznaliśmy co mamy, czem jesteśmy, jakie cele nasze... Niech w jedno spleta się ogniwo nasza myśl — nasza siła — ideały nasze... Dla Ciebie Polsko i Dla Twojej Chwały.

Wielki Budowniczy Ojczyzny, Pierwszy Marszałek Odrodzonej Polski w stolicy nieobecny — ten niemniej Prezydium Zjazdu składa w ręce godnych Jego przedstawicieli swój hołd — swe zapewnienie, że my, polacy rozsiani na obczyźnie krew z krwi, kość z kości...

Na placu Mokotowskim w Warszawie wielka rewja. Jak przed bitwą msza polowa. Ołtarzem polski czołg. Tysięczne tłumy w okół Prezydenta przed którym kroczy armia.
Piechota... O żołnierzyku ty najmilszy... Jaśki nasze drogie.
A za mną żołnierzy bez liku, bez liku...
Raz, dwa, trzy, cztery...
Równy, miarowy, silny krok,

aż ziemia stęka... jak bukiet kwiatów, jak pęk wspomnień trzydziestego pierwszego roku sunie podchorążówka...

Popatrzył na Zośki, Remy, Jadzie na Maryski jak wpatrzono w piękne mundury; zamarli im z zachwytu serduszka... jadą ulani, jadą kochani... las poroćców, błyszczą szabliki, ostrogi, konie rżą na dobrą wróżbę... porwał byś bracie w objęcia każdego oficjera czy szeregowego...
Stempra, rysią, galopem pułk za pułkiem... Maki, dalibóg polskie kwiaty na rodzimej łące — czerwone, białe, żółte, niebieskie...
Zadudniło po murawie — rwie artylerja... ostoja piechura... pieśń, — konna... Konie jak smoki — szpizowe rury budzą grozę... Krew krzepnie w żyłach... Czółgi... Ciężkie baterje... Samochody pancerne...

Zaszumią na niebie... Idzie piekielny warkot... Zórawie ptawców zasnuły widnokrąg... RWDY i PZLE — bombardujące w myśliwskie... tu w Polsce zrobione swojskie ptaki. Ptaki czujne, w każdej chwili gotowe bronić ziemię Piastowej...
Oddziały defilują dalej... Niebo pociemiało — zaciągnęło chmurami... Snać Wszchemocny marszyci brew że siła ta miast błogosławieństwa komuś śmierć ponieś...

Padły krople dżdżu... To Wielki Bóg roni swe rozczulenia łzy, że wreszcie Naród co cierpiął za miliony, ocknął się, wydzignął, spotężniał — że „Chrystus Narodów” to Mocarz co dżerdży wysoko swój sztandar — symbol pokoju ludziom i narodom Dobrej Woli.

Kolumny maszerują bez końca...
A potem tłumy co zalegały Mokotowskie pole ruszyły w czwórkach...
I my zagraniczni, zamorscy i oni z różnych dzielnic Polski i młodzież, i strzelcy i szkoły i Warszawa cała... Tysięce tych oczami wzdzieli idą w Aleje... pod Belweder... sercem dziękować... złożyć hołd Temu, co Jaśka naszego zakuł w stal — co piorunne strzały dał mu w rękę co serce miłością Ojczyzny rozplomienilo... co ubrał w jeden mundur, w jeden rytym, dał jeden rozkaz i jedno jego rozumienie: Ojczyzna!
Nasz Wódz — Twórca potęgi Rzeczypospolitej
Po tysiękroć Niech Żyje!

Po Wolność, rozbudzony z wiekowego snu, szedł żołnierz polski bez kit, bez kwiecistych rabatów, bez srebra.

W podartym szedł szarym mundurze... Gorącą krew niósł w żyłach. I dostał co komu państwo, rany, kalectwo... Szarżę, krzyżę, medale za Wierną Służbę... Ale najwięcej było tych co Wolność Ojczyzny okupiło mogiłą... Najwyższą oni złożyli ofiarę...
W milczeniu, ze łą na grób Nieznanego Żołnierza sypało się kwiecie i wicfice...
Spój kolego...
Niech się Polska przysni Tobie...

Godzina 8 rano.
Sala obrad Wysokiego Sejmu — kuźnica praw i spraw Narodu Polskiego.
Nad Prezydium wielki Orzeł Biały — inicjały Prezydenta i Marszałka po bokach, godła miast zdobiją łoża.
Wchodzimy cicho, cichutko — tak tu nam wszystko świętem wyjdaje — zajmujemy w skupieniu zgóry wyznaczone miejsca... Sala wypełnia się szybko...
Przedstawiciele Rządu — Senat — Sejmu — Duchowieństwo Prasa...
Chwila nastroju i poważnego oczekiwania...

Nagle, u głównych drzwi wejściowych zabrzmiały szwoleżerskie fanfary...
Leci cichy szept: Prezydent idzie...
Zakotyła na sali — z uwielbieniem wszystkie serca i oczy zwróciły się ku łożu Jego...
I stanął wyprostowany... pełen powagi, szacunku...
I burza stu trąb rozdarła mury: Jeszcze Polska nie zginęła...
Nie pomogło nadrabianie marsową miną — ni odwracanie głowy... Szpazm wzruszenia chwycił za serce silnie i nie puszczał, aż wycisnął na poranne wiekiem czy pracą oblicza łzy...
Marszałek Raczkiwicz powitał Zjazd...
Dyrektor Lenartowicz zdał sprawozdanie...
Kardynał Hlond błogosławił zbożnym poczynaniem Narodu...
Minister Miedziński o Polsce w ubiegłym pięcioleciu...
Inni o znaczeniu Światowego Związku...
Polacy z Zagranicy zdawali przed Macierzą raporty: kim są co przynieśli...

Nie zapomniane nigdy chwile...
Pan Prezydent Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej i Nasz Profesor Ignacy Mościcki Niech żyje!
I muzyka porywa przykrotną pobudką...
Pierwszy Marszałek Odrodzonej Ojczyzny Wódz Nasz Józef Piłsudski, Niech Żyje!
I z tysięcznym echem bije orkiestra...
Prymas Polski — Książe Kościółka — Kardynał Hlond, Niech Żyje!
Potężna armja narodowa — szary żołnierz polski, Niech Żyje!
Najjaśniejsza Rzeczypospolita Polska Ojczyzna Nasza, Niech Żyje!

Zjednoczona i zgodna — Macierz i zagranica — jedna wielka rodzina Polska, Niech Żyje! Boże jej błogosław.
A w miliony idące serca polskie wstuchane w radja wołają zgodnym chórem: niech żyje, niech żyje, niech żyje! Błogosław Jej Boże!

Parę dni trwały obrady w komisjach... Rozpatrzone... Uzgodniono...
Senat... Najwyższa Izba Sta-wodawca Państwa...
Zagranica w komplecie... Przedstawiciele krajowi zajęli miejsca przy radzi wesół w wielkiej sprawie... bo najpierw była Myśl — a potem było Stowo — aż wreszcie Ciądem się stało — i uradzono zgodnie: „Niech mieszka między nami” i dano Mu imię: Światowy Związek Polaków” i „Dziesięcioro” na drogę — Statut by nie złądził — i godnych Namiestników...
Stało się.
Dziewiątego sierpnia 1924 r. narodził się Światowy Związek Polaków.
W ciszy, nieśmiało pada głos: Boże coś Polskę przez tak liczne wieki...
Głosy rosną...
Otaczał blaskiem potęgi i chwały,
Głosy potężniejszą...
Coś ją otaczał tarczą swej opieki,
Od nieszczęść które przynębić ją miały,
I zwały się w wielką manifestację wiary w nieskończoną opiekę i sprawiedliwość Najwyższego...
Przed Twe ołtarze zanosim błaganie

Ojczyznę, Wolną, zachowaj nam Panie!
Najlepsze nadzieje wielkiej Przyszłości wyniosły ze sobą rozspiewane tłumy...

Kraków...
Arkadowy dziedziniec wawelski. Napływają polacy zamorscy, krajowi — delegacje, poczty sztandarowe, harcerstwo, strzelcy...
Tłumy wypełniły po brzegi nawet krózkanki...
Na trybunach Marszałek Raczkiwicz, Dostojnicy Rządu — Wojska — Prezydium Zjazdu...
Orkiestra wita ich fanfary woj-skową...
...a potem „Bogu Rodzica” prastara pieśń rycerstwa polskiego uniosła myśli zebranych daleko... w przeszłość...
...i żywą stanęła przed oczami potęga Rzeczypospolitej Jagiello-nów, Batorych...
...lecz kończy się pieśń stara... uleciały marzenia mówi Marszałek Raczkiwicz.

Porwał serca — zawładną myślą — zdobył ducha dla jednej Idee...
„Dla sławy wolnej i wielkiej duchem Polski żyć, przeszłości Ojczyzny w sercu własnym i dzieci naszych niezniszczalny wzniesić obraz...
Imię Polaka dać poznać, cenić, i kochać innym narodom...
Ślubujemy!”
Nie było serca, któreby bić żywiej nie zaczęło... Nie było ręki którąby do przysięgi się nie wzniosła... Nie było ust, któreby nie zakrzyknęły: ŚLUBUJEMY!
Niemilkujące echa Wawelu podawały sobie radośnie mury mur — kamień kamieniowi...
A zapamiętajcie dobrze, niezapomnijcie nigdy, co dziś ślubowali wybrańcy...
Na oczach tysięcy ścisłały się dwie dtonie — Polski państwo-wej i tej zagranicznej.

Wielki symbol, symbol zlania w jedno co polskie...
Wiekowy Zygmunt — kanclerz korony wielkich chwil Narodu długi głosił światu powięksenie Rodziny Polskiej o osiem miljonów gorących serc...
Granitowe podstawy Światowego Związku Polaków stanęły.
Do Czynu bracia!
Budować potężny gmach światlanej przyszłości Polskiej!

Granitowe podstawy Światowego Związku Polaków stanęły.
Do Czynu bracia!
Budować potężny gmach światlanej przyszłości Polskiej!

Granitowe podstawy Światowego Związku Polaków stanęły.
Do Czynu bracia!
Budować potężny gmach światlanej przyszłości Polskiej!

Granitowe podstawy Światowego Związku Polaków stanęły.
Do Czynu bracia!
Budować potężny gmach światlanej przyszłości Polskiej!

Granitowe podstawy Światowego Związku Polaków stanęły.
Do Czynu bracia!
Budować potężny gmach światlanej przyszłości Polskiej!

Granitowe podstawy Światowego Związku Polaków stanęły.
Do Czynu bracia!
Budować potężny gmach światlanej przyszłości Polskiej!

bo inaczej nie byłby Marję do siebie zapraszał.

— Macie postarać się o to, by dowiedzieć się o nazwisko właściciela — zawałał do slugi.

— Próbowałem już wszystkiego, panie doktorze — brzmiała odpowiedź — ale wszystko na darmo; same dobra utrzymuje zarządca pod swym imieniem, była to dawniej posiadłość starej rodziny szlacheckiej, która ją sprzedała, a nowy nabywca jest właśnie nieznan.

Doktor Lorenc był niespokojny. Gdyby tylko wiedział jak nazywa się nowy właściciel, to byłby choć jeden punkt zaczepny w dalszym postępowaniu.

Ale tak błędził w ciemnościach.

— Naturalnie będę prowadził dalej me badania — mówił numer piąty — jeżeli panu na tem zależy, by dowiedzieć się o imieniu właściciela, zrobię wszystko.

Ale tych kilku, którzy wiedzą, lub zdają się wiedzieć imię, to ludzie, których nie można przekupić.

Tu znowu tajemnica jakaś — mrucał lekarz — i czuje, że mi przyniesie nieszczęście. No w ostatnim razie, wkroczę w to sam.

Dał słudze jeszcze kilka poleceń i wypuścił go z bogatym podarunkiem. Wtem przerwał ciszę tentent kopyt końskich.

Szybko drzystąpił doktor Lorenc do okna i zobaczył ekwipaż ministra, który przed willą stanął.

Doktor wyszedł. Wiedział, że ten powóz odwoził jego siostrę która znalazła przyjemność w jeźdzeniu, czego przedtem nie lubiała.

Zaiste, nie wiedział doktor, że jego siostra na tych spacerach i lekcjach znajdowała przyjemność, bo ujeżdżacz Franek wzbudził w niej zainteresowanie.

Od tej pory, gdy milczący, dumny sluga, Ludwikę podniósł na konia, i tak uwolnił ją od straszego dotknięcia ministra, czuło dziewczę pociąg do młodego mężczyzny.

Wprawdzie mówiła sobie Ludwika, że on jest tylko służącym, człowiekiem, który o wile niżej od niej stał, ale gdy przypadkiem popatrzyła w poważne siwe oczy, znikły wszystkie takie myśli, a dziwne pomieszanie opanowywało ją.

Ciągle przychodziło jej na myśl, że ona te oczy gdzieś już raz widziała. Ale twarz człowieka, który już wtedy obudził w niej zainteresowanie, była przecież inna.

Dr. Lorenc spotkał siostrę na kurytarzu.

Ludwika miała pojedynczą, czarną amazonkę, która dla niej była jedyną bardzo stosowną, i okazywała w całej piękności jej kształty.

Zdjęła szybko rękawiczkę i podała małą rączkę bratu, który ukochaną siostrę, jedyną bliższą istotą na świecie, delikatnie w czoło ucałował.

— No, Wisiu — żartował, — jestem wprost zdumiony, że uprawiać zaczynasz szlachetną sztukę jeźdzenia konno.

Zarumieniała się lekko.

— Ciesz się, to, — mówił dalej, — patrz, kochana siostrzo, ty należysz teraz do wybitnych kół — w których ja zawsze się obracam. A gdy mię rachuby nie zawiodą, zrobisz kiedyś partję odpowiednią, której ci wiele zazdrościć będzie.

Ludwika potrzaska lekko piękną główką.

— Arturze, nie mów tak, — odparła cicho, ty wiesz, że to straszne podejrzenie ciąży zawsze na mnie, będzie mię prześladować całe życie.

Oczy jego zabłysły.

— Mylisz się Ludwiko, spostrzeżono, że ty jesteś zupełnie niewinna, a wreszcie nie możesz się narażać na podejrzenie z powodu starego, prawie już dzieciennego starca.

— Czy myślisz tu o radcy Horyńskim?

— Pewnie, kochano siostrzo!

— O, to jest człowiek godny, opiekun Marji, pomyśl Arturze, jakie względy okazał mi ten człowiek.

— Ponieważ poznał twą krzywdę!

— O nie, Arturze, uczynił to tylko z litości. Prócz tego pozory oskarżają mię, i tak już ten cień nigdy nie usunie się odemnie.

— W to wątpię bardzo — odparł szybko prawie, — ty jesteś niewinna, a to udowodni się wkrótce. Już jestem na śladzie człowieka, przeciw któremu kieruje się to podejrzenie.

Ludwika patrzyła martwo na brata.

Wiedziała, że Jan oskarżony był o to. Ale młody mechanik już nie żył.

— Nie rozumię cię Arturze, mówiła cicho.

Doktor śmiał się. Pewnie musiała być piękna pani ciekawa, co on dowiedział się z tajemniczej kartki.

Także zrabowane przez wolnomularze listy, mogły jej leżyć na sercu, a dr. Lorenc już uprosił sobie, unieważnić te zarzuty winy pięknej kobiety.

— Przyjdę — rzekł, — ale nie dziś jeszcze kochana Wisiu — jutro możesz zapowiedzieć wizytę ma, twej wysoko położonej przyjaciółce.

Znowu podali sobie ręce, a potem zeszła Ludwika po schodach, z wdziękiem unosząc swą amazonkę.

Doktor patrzył za nią.

— Co za wdzięk ma ona — mówił cicho, — zaprawdę, może spodziewać się odpowiedniej do stanu swego partji. A moja to już troska, taką jej wyszukać, bo z nieszczęsnym Krausem, chcę raz już skończyć!

Te słowa jednak nie wychodziły z serca. A ktoby widział doktora, jak w swym gabinecie robił skrzętnie notatki i czytał je z rzadką miną, przyszedłby do przekonania, że lekarz bał się bardzo podstępnych intryg wroga.

Ale miał też i dzielnych pomocników. Słudzy ministra byli na jego rozkazy.

A gdyby i wszystko zawiodło, był środek, by zniszczyć wroga, środek, który teraz dr. Lorenc znał.

A gdyby wszyscy razem nie dokonali tego, to zostaje mu jeszcze prosić o numer pierwszy do pracy.

PRAS
to n

Drugi
z zagr
kowic
Najwie
wołała
towa, o
nictwem
Litwy. W
delegat
Referat
państw
tego w
broziew
nie prz
Drugi
Zdrojew
ków z z
ralnem
tami wy
kusła, k
wy korz
z ksiąg
kiej i p
jako na
kulturaln
W wy
rezoluc
ka polsk
polkie
ment sta
polskich
turalnem
powinny
każarów
graniczn
Ambic
względ
dojrzały
granic,
własnej
kresu na
Na ko
nicy refer
Węgier
Polsce i
oraz p
Zjednoc
skie w A
Jednoc
misja sp
łwem p.
wy i prz
i rzeczo
„Drogi i
cy spok
polskich
Michał F
wiązała
Nadto z
feraty z
przyszł
ho w Ar
Stanów
tyzm P
wzrost r
Sikory z
zacy kat
życiu w
Kanadzie
organiza
Szanghaj
Bardzo
ty się na
pod prze
skiego z
dziale 4
znawców
służyły o
ne: „Prz
czego w
Rzepecki

W wy
rezoluc
ka polsk
polkie
ment sta
polskich
turalnem
powinny
każarów
graniczn
Ambic
względ
dojrzały
granic,
własnej
kresu na
Na ko
nicy refer
Węgier
Polsce i
oraz p
Zjednoc
skie w A
Jednoc
misja sp
łwem p.
wy i prz
i rzeczo
„Drogi i
cy spok
polskich
Michał F
wiązała
Nadto z
feraty z
przyszł
ho w Ar
Stanów
tyzm P
wzrost r
Sikory z
zacy kat
życiu w
Kanadzie
organiza
Szanghaj
Bardzo
ty się na
pod prze
skiego z
dziale 4
znawców
służyły o
ne: „Prz
czego w
Rzepecki

W wy
rezoluc
ka polsk
polkie
ment sta
polskich
turalnem
powinny
każarów
graniczn
Ambic
względ
dojrzały
granic,
własnej
kresu na
Na ko
nicy refer
Węgier
Polsce i
oraz p
Zjednoc
skie w A
Jednoc
misja sp
łwem p.
wy i prz
i rzeczo
„Drogi i
cy spok
polskich
Michał F
wiązała
Nadto z
feraty z
przyszł
ho w Ar
Stanów
tyzm P
wzrost r
Sikory z
zacy kat
życiu w
Kanadzie
organiza
Szanghaj
Bardzo
ty się na
pod prze
skiego z
dziale 4
znawców
służyły o
ne: „Prz
czego w
Rzepecki

W wy
rezoluc
ka polsk
polkie
ment sta
polskich
turalnem
powinny
każarów
graniczn
Ambic
względ
dojrzały
granic,
własnej
kresu na
Na ko
nicy refer
Węgier
Polsce i
oraz p
Zjednoc
skie w A
Jednoc
misja sp
łwem p.
wy i prz
i rzeczo
„Drogi i
cy spok
polskich
Michał F
wiązała
Nadto z
feraty z
przyszł
ho w Ar
Stanów
tyzm P
wzrost r
Sikory z
zacy kat
życiu w
Kanadzie
organiza
Szanghaj
Bardzo
ty się na
pod prze
skiego z
dziale 4
znawców
służyły o
ne: „Prz
czego w
Rzepecki

W wy
rezoluc
ka polsk
polkie
ment sta
polskich
turalnem
powinny
każarów
graniczn
Ambic
względ
dojrzały
granic,
własnej
kresu na
Na ko
nicy refer
Węgier
Polsce i
oraz p
Zjednoc
skie w A
Jednoc
misja sp
łwem p.
wy i prz
i rzeczo
„Drogi i
cy spok
polskich
Michał F
wiązała
Nadto z
feraty z
przyszł
ho w Ar
Stanów
tyzm P
wzrost r
Sikory z
zacy kat
życiu w
Kanadzie
organiza
Szanghaj
Bardzo
ty się na
pod prze
skiego z
dziale 4
znawców
służyły o
ne: „Prz
czego w
Rzepecki

Por

PRASA POLSKA, KSIĄŻKA I RADJO — to najpotężniejsze łączniki wychodźstwa z Ojczyzną

Drugi dzień Zjazdu Polaków z zagranicy, poświęcony był całkowicie obradom komisyjnym.

Największe zainteresowanie wywołała komisja kulturalno-oświatowa, obradująca pod przewodnictwem p. W. Budzyńskiego z Litwy. Wzięło w niej udział 86 delegatów i rzeczoznawców. Referat główny wygłosił dyrektor państwowego gimnazjum im. Ambroziewicza w Warszawie, p. W. Ambroziewicz, p. t. „Młode pokolenie przyszłością narodu”.

Drugi referat wygłosił dr. E. Zdrojewski o uczestnictwie Polaków z zagranicy w życiu kulturalnym narodu. Nad obu referatami wywodziła się ożywiona dyskusja, w której omawiano sprawy korzystania przez emigrację z ksiązek polskich, prasy polskiej i polskiej audycji radiowej, jako najpotężniejszych węzłów kulturalnych z Macierzą.

W wyniku dyskusji przyjęto rezolucję stwierdzającą, że książka polska, prasa polska i radio polskie powinny stanowić element stałego uczestnictwa rzeszy polskich zagranicą w życiu kulturalnym i umysłowym narodu; powinny być one otoczone troską zarówno polskich skupień zagranicznych, jak i kraju.

Ambicją liczniejszych i pod względem struktury społecznej dojrzałych skupień polskich zagranicą, winno być wytworzenie własnej wartości kulturalnej z zakresu nauki, sztuki i t. p.

Na komisji zgłoszono z zagranicy referaty: p. Maksa Birona z Węgier „Akcja usługowa i realizacja”, oraz p. Pełczyńskiego ze Stanów Zjednoczonych „Malarstwo polskie w Ameryce”.

Jednocześnie obradował komitee społeczna pod przewodnictwem p. Wilpiszewskiego z Łotwy i przy udziale 53 delegatów i rzeczoznawców. Referat p. t. „Drogi i metody ożywienia pracy społecznej w środowiskach polskich zagranicą” wygłosił p. Michał Pankiewicz, poczem wywodziła się ożywiona dyskusja. Nadto zapowiedziano cztery referaty z zagranicy: „Przeszłość i przyszłość wychodźstwa polskiego w Ameryce” p. Haimana ze Stanów Zjednoczonych, „Patriotyzm Polonii kanadyjskiej, a wzrost nastrojów klasowych” p. Sikory z Kanady, „Rola organizacji katolickich i duchownych w życiu wychodźstwa polskiego w Kanadzie” p. Pazdora i „Stan organizacyjny kolonii Polskiej w Szanghaju” p. Łutowicza z Chin.

Bardzo ożywione debaty toczyły się na komisji gospodarczej, pod przewodnictwem p. Budzyńskiego z Kanady przy współudziale 49 delegatów i rzeczoznawców. Za podstawę dyskusji służyły dwa referaty informacyjne: „Przemiany życia gospodarczego w emigracji polskiej” p. Rzepeckiego i „Podstawy współ-

pracy gospodarczej z Macierzą” p. Tadeusza Garczyńskiego. Zwłaszcza ten drugi referat wywołał ożywioną wymianę zdań, wśród której nie brakowało i dysonansów. Mianowicie p. Michał Pankiewicz z Ameryki odczytał petycję Polaków z Cleveland, domagającą się zwrotu przez banki prywatne polskie wkładów oszczędnościowych dolarowych Polaków z Ameryki, oraz wyrównania strat poniesionych z tytułu przerachowania pożyczek państwowych polskich z pierwszych lat niepodległości. Przeciwo omawianiu tych zagadnień wystąpił konsul Gruska, dowodząc, że petycja ta nie jest dopuszczalna i powinna być skierowana do komisji ogólnej, która zadecyduje, czy może toczyć się nad nią dyskusja. Po tym incydencie przyjęto ogólną dyrektywę, stwierdzającą, że element gospodarczy powinien odgrywać większą rolę w przyszłych poczynaniach organizacyjnych Polonii zagraniczej.

Najpóźniej rozpoczęła obrady komisja statutowo-regulaminowa, pod przewodnictwem p. Kaczmarka z Niemiec. Major. dypl. Szklarski wygłosił na niej referat o projekcie statutu światowego Zw. Polaków z zagranicy.

W referacie przeprowadzona jest teza, że organizacje terenowe w każdym państwie powinny mieć charakter związku związków i zajmować się nie tylko sprawami kulturalnymi, ale też społecznymi, gospodarczymi, sportowymi i t. d., z wyłączeniem jedynie polityki. Wzorem północno-amerykańskim, obok węzłów ideologicznych, w organizacjach polskich powinny istnieć zainteresowania materialne. Szemat organizacyjny zawierał: przedmiot: zjazdy walne, odbywające się co 5 lat, przyczem każdy kraj traktowany jest jako oddzielny okręg wyborczy, którego przedstawicielstwo zależy od ilości zamieszkałych go Polaków, bez względu na to, czy są obywatelami polskimi, czy miejscowymi; w okresie pięcioletnim zbiera się rada naczelna, jako czynnik kontrolujący ideowość i finans organizację; egzekutywą wykonującą zlecenia zjazdu i rady będące prezydium rady, złożone z prezesa, dwóch wiceprezesów i 7 członków. Ponadto do prezydium wchodzi dyrektor biura który jest także wybierany na zjeździe i upoważniony do występowania w imieniu związku. Doskonale opracowany referat wywołał gorące oklaski. Dyskusję nad nim uznano za ściśle poufną i z tego powodu wszyscy nie będący delegatami, lub rzeczoznawcami, musieli opuścić salę.

We wszystkich komisjach wykazało się wielkie zainteresowanie omawianymi zagadnieniami i ścisłe trzymano się tematów obrad.

TO I OWO SZCZYT TECHNIKI CHIRURGICZNEJ

Tym organem, któremu przez całe życie człowieka nie wolno spocząć ani na chwilę, jest — serce. Bez przerwy, przez całe życie ludzkie, kurczy i rozluźnia się naprzemiennie mięsień sercowy, włączając osiemdziesiąt razy na minutę potężny strumień krwi w tętnice i doprowadzając do najdalszych zakątków organizmu łożnic.

Znamy takie ciężkie stany chorobowe, w których człowiek, obliczony na śmierć, przestaje oddechać — jak długo jednak bije serce, tak długo można go jeszcze odratować; nawet wówczas, jeżeli już przestał oddechać... Wtedy — kopiecy się serce — przestaje — koficerzy się ludzka nad życiem człowieka. Z chwilą, gdy zamiera serce, ginie życie, zamiera cały organizm.

Idlatem serce chronione jest bardzo troskliwie przed czynnikami szkodliwymi. Potężnie zbudowana i wzmocniona kośćmi żebrami klatka piersiowa, chroni serce przed jakimkolwiek urazem zewnętrznym. Samo serce porusza się w delikatnym worku, wysmarowane obficie „oliwą”. Cały zaś „worek sercowy” otoczony jest miękką tkanką płucną, delikatniejszą od najbardziej puszystej poduszki. By zaś uchronić ten tak ważny organ przed samowolnymi kaprysami umysłu ludzkiego, uniezależniła natura całkowicie czynność serca od naszej woli; możemy dowolnie rozkazywać sercu bić szybciej lub wolniej, mniej lub bardziej energicznie, lub nawet mu wypocząć na chwilę... serce bije nieprzerwanie, zawsze w swoim rytmie, zależnym od najrozmaitszych czynników.

Zranienie serca sztyłem było do niedawna jeszcze absolutnie śmiertelne. Człowiek nie marzył nawet o tem, by taką dziurę można było poprostu... zeszyć. Dziś natomiast operacje na żywym, bijącym sercu, praktykowane są przez wszystkich wielkich chirurgów. Dzięki świetnemu u-

prawieniu służby zdrowia, niebezpieczeństwo, moźna niejednokrotnie jeszcze na czas — a zatem bezpośrednio po zranieniu — przywieźć do kliniki i położyć na stole operacyjnym. W ciągu kilku minut otwarta być musi klatka piersiowa: żywe, bijące serce zostaje w ten sposób udostępnione interwencji chirurga, który paroma, szybko założonymi ścięgami zeszywa w ciążę kilkunastu sekund krwawiącą ranę serca, usuwając w ten sposób rannego z uścisków śmierci.

Każda chwila decyduje tu o losie nieszczęśliwego. Jeżeli pomoc chirurga przyjdzie tylko o kilka, czy kilkanaście minut zapóźno, to krew, sącząc się z rannego serca, wypełnić może doszczętnie worek, w którym zawieszono jest serce i w ten sposób (czysto mechanicznie), zatrzymać serce w jego pracy wywołując śmierć nieszczęśliwego; w innym przypadku krwotok zabija samym upływem krwi z tętniącego serca.

Dlatego operacja serca tylko wtedy uratować może życie rannemu, jeżeli wykonana zostanie natychmiast po zranieniu. Wymaga ona od chirurga momentalnej decyzji, świetnej orientacji i bajecznej techniki operacyjnej.

Nie można się także nie każdy chirurg dziwić, że nie każdy udanymi operacjami pochwalić. Z naszych chirurgów kilka takich brawur, światnie takich operacji serca wykonali profesorowie: Rutkowski i Glatzel w Krakowie i z austriackich prof. Eiselsberg w Wiedniu, z niemieckich prof. Borchard w Berlinie. Ostatnio zaś, jak o tem „I. K. C.” doniósł, udała się podobna operacja prof. Orłowi we Włodzimierzu.

Operacja przebiegła zbrodniczo — ciężko, krwawiąco — śmiertelnie serca i w ten sposób rannego z objęć pewnej i żadnym innym sposobem nieodwracalnej śmierci — jest szczytem sukcesów chirurgii współczesnej.

CZEGO NIE WOLNO CZYNIĆ KSIĘCIU WALJI?

W Izbie Gmin wzbudziła ogólnie zainteresowanie interpelacja, jaką wniósł pod adresem rządu jeden z deputowanych. Interpelant żądał od premiera wyjaśnienia, czy wiadomo rządowi, że książę Walji bierze udział w wyszczególnionych w przeszłości, w biegach na przelaj, które nie są pozabawione ryzyka wypadków nieszczęśliwych. W konkluzji interpelant prosi premiera o poinformowanie izby, co rząd zamierza uczynić w tym kierunku, aby uchylić groźbę niebezpiecznego wypadku, który może spotkać następcę tronu. Faktycznie wolność osobista księcia Walji nie jest tak wielką, jak się komu wydawało. Księ-

ciu nie wolno ze względu na bezpieczeństwo osobiste brać udziału w różnych grach sportowych, np. w crikiecie. Podczas partii crikietu został swego czasu uderzony kulą w głowę książę następca Fryderyk tak silnie, iż zginął na miejscu. Od tego czasu gra ta jest „tabu” dla księcia Walji. Nie wolno również odmiana tej piłki nożnej nastroje, co duzo okazji okaleczenia uczestnika, a w każdym razie wymaga dużego wysiłku mięśni i nerwów. Nie wolno dalej brać udziału w wycieczkach wysokogórskich, w jeździe na nartach w górach.

Z PRAKTYKI ROLNICZEJ

KONIECZNOŚĆ WŁASNYCH DOŚWIADCZEŃ

Bardzo często się słyszy, że przy dzisiejszych cenach mleka, zakup pasz treściwych jest wydatkiem zbyt kosztownym, podobnie jak przy niskich cenach zboża, zakup nawozów pomocniczych w dzisiejszych czasach się nie kalkuluje. Jeden powie, drugi powtórzy, trzeci od siebie jeszcze doda — zdanie się powzajemnia i tworzy się opinia, że to jest szczerą prawdą, skoro stu przeciwnym do tej opinii się skłoni.

Nie będę tu poruszał, w jakiej mierze i kiedy ujawnia się opłacalność pasz treściwych i co wynika z ich zaniedbania, chcę natomiast omówić sprawę również mało popularną, dotyczącą nawozów sztucznych.

Jeż to się słyszy zdań przeciw tym nawozom, a już zdawałoby się najbardziej usprawiedliwionych, gdy ktoś przyjęty czytany w tych sprawach wytyacza przeciwnym nawozom wyliczenia. „Toć wiadomo” mówi „ze sprawozdań rolniczych stacji doświadczalnych, że np. jeden kwintal superfosfatu zwiększa plony żyta o 1 i do 1 1/4 kwintala! Więc wzięwszy ołówki do ręki, łatwo wyliczyć, że dopiero przy cenie takiej a takiej kwintal żyta, można się spodziewać, że ledwie, ledwie ten nakład się opłaci. A gdzie zysk? A gdzie ryzyko?” I... zdaje się, że niema co spierać się z tak wyrażonymi wyliczeniami. A jednak... czemu się to dzieje, że wielu rolników przy bijącej w oczy racji nie uznaje? Czemu to wytymaczy? O toż tłumaczyć to możemy nie doświadczeniem, a przetyłem z doświadczeń na stacjach rolniczych, oraz w majątkach, gdzie doświadczenia te są przeprowadzane, dotyczą gruntów, gdzie już dawniej ziemię było mniej, lub więcej nawożone, że więc w tych ziemiach zostały nagromadzone pewne zasoby związków pokarmowych, ulegających zatrzymaniu w glebie, wskutek czego świeże dodatki nawozów takich, jak fosforowe, czy potasowe, mogą działać słabiej, niż na gruntach, gdzie tych nawozów nigdy nie dawano, boć te właśnie grunta gospodarzy małoprodukcy byli wyczerpywane przez szeregi lat uprawą zbóż, które jak wiadomo, bardzo silnie ziemię wyczerpują z fosforu i z potasu. To też w takich warunkach nie 1, ani 1 1/4 kwintala żytyżki można osiągnąć z jednego worka superfosfatu, ale o wiele więcej. Ze tak jest, że dlatego wielu b. gospodarzy nie wstrzymuje się w opinii większości, lecz na podstawie własnych doświadczeń decyduje, czy się im nawozy opłacają, to chyba zupełnie szlachetne. A że rezultaty bywają niekiedy zdumiewające, mogą przytoczyć przykład, o którym się dowiedzieliśmy z ust całkiem wiarogodnych. Pan K., doskonały gospodarz, stosuje od wielu lat na swojej kwadzie bieliccy o mułkowatym podglebiu worek superfosfatu na móg pod żyto. Żyto następuje zwyczaj po roślinach groszkowych. W pewnym roku zrobił próbę i jeden móg pozostawił bez zasięku. Rezultat był taki, że na polu zasilonem superfosfatem sprzątnął przeciętnie 8 korcy z mogną, gdy na mognu, gdzie nawozu pomocniczego nie zastosowano, namłócił tylko 5 korcy. Doświadczenie, o którym mowa, jest dowodem, że mądrymi możemy być w sprawach nawozowych jedynie wtenczas, gdy, rozumiejąc znaczenie nawozów pomocni-

czych, będziemy przeprowadzać jaknajliczniejsze doświadczenia na własnym zagonie.

To też zdaje się, że ten kierunek został dziś uznany za jedynie słuszny, gdyż, jak się dowiadujemy, mają być przeprowadzane liczne doświadczenia regionalne, pod zwierzchnictwem wybitnych naszych doświadczalników. Nie będzie wówczas tych opinii, co to — za panią matkę pacierz — jeden za drugim powtarza, nie zbadawszy, czy jest racja, czy jej niema, w twierdzeniu o nieopłacalności. Zwłaszcza dotyczy to tych nawozów, które, jak fosforowe i potasowe są w naszych warunkach gospodarczych szczególnie trudnozbane. A przecież bez nich trudno sobie wyobrazić możliwość uzyskania wysokich plonów, czego dowodem przytoczone wyżej doświadczenia w Radziejowicach.

F. St.

Wskazówki podręczne

Jak ratować konia przy kolce?

Najgorszą chorobą dla właścicieli koni jest ona tak zwana kolka; objawia się ona tem, że chory koń rzuca się, niepokoi, poci się, a nawet przewraca się do góry nogami. Co jest bardzo niebezpieczne, ponieważ łatwo może spowodować skrócenie kiszki, które zwykle kończy się śmiercią.

Spodziewa się zupełnie niejednego porze dnia lub nocy.

Przyczyny tej choroby mogą być rozmaite, a mianowicie:

Kolka z przejedzenia — powstaje wskutek nadmiernej przeczłowania łożadka, a zwłaszcza pokarmem ciężko-strawnym, jak naprzykład żytem.

Kolka z zatwardzenia — bywa spowodowana przez nagromadzenie w kiszcech zbitęj, twardej a suchej masy pokarmowej, często z dodatkiem piasku.

Kolka wietrzna — powstaje wskutek zjedzenia przez konia paszy fermentującej wydzielającej wiele gazów, jak koniczyca zielona, jeździeń, żyto, zepsute siano.

Kolka z zatrucia — kiedy do łożadka konia przedostaną się jakiejś trucizny lub karma mocno podrażniająca — jak zepsuta i zapleśniona pasza.

Kolka moczowa — powstaje wskutek zatrzymania uryny; przyczyną tego zjawiska bywa najczęściej przebiegnięcie, przemęczenie konia pracą lub jazdą, także zły pokarm.

Kolka robaczka — powstaje wtedy, jeżeli w przewodzie pokarmowym nagromadzi się znaczna ilość robaków, lub glist, pozwyjanych w kłębki i zatykających w ten sposób cały przewód.

Kolka nerwowa — najczęściej bywa z zaziębnienia łożadka zbyt zimną wodą, a także wskutek raptownych zmian powietrza.

Przystępując do ratowania chorego konia nie należy pozwałać mu kłaść się, rzucać i tarzać, lecz trzeba prowadzić go ciągle wolno; ręką odcisnąć z katu kieszkę odchodową, jeżeli przy tej czynności zauważymy, że pęcherz jest przepelniony, należy go przez kilka minut lekko rozcierać, a wtedy nastąpi jego opróżnienie. Cały brzuch rozcierać przez 10 minut terpentyną.

Z. Olszański
lekarz wet.

Sociedade de Sorteios do Brasil
Centrala — SÃO PAULO. Agencja — KURYTYBA.

Plan losowania interesujący wszystkie klasy.

POSIADASZ SWÓJ WŁASNY NIEMUCHOMOŚĆ?
MASZ JUŻ SWOJĄ WŁASNY DOM?
DOM TWÓJ JUŻ JEST PORZĄDNIEMEBLOWANY?
JUŻ POMYŚLAŁEŚ O OSZCZĘDNOŚCI?

Jeżeli nie, to zapisz się natychmiast do Towarzystwa powyżej, które jest upoważnione i fiskalizowane przez Rząd Federalny.

Zapamiętaj sobie, że posiadamy tylko jeden plan losowania, pod nazwą **PLANO BRASIL**.

Nie zapominać, iż opłata miesięczna wynosi zaledwie 3\$000 i że zapisując książeczkę naszego planu, zaczynaś natychmiast oszczędzać te wkładki, miesięczne, które podług regulaminu zostaną ci zwrócone, jeżeli w ciągu 120 losowań nie zostaniesz nagrodzony jedną z najważniejszych wygranych.

Oprócz tego, zapisując książeczkę oszczędnościową tego Towarzystwa, bierziesz udział w losowaniach miesięcznych, które reguluje się przez Loterię Federalną i mogą ci przynieść wygraną od 3\$000 do 15.000\$000, bo miesięcznie rozdaje się 11.115 nagród, wartości Rs. 65.500\$000

UWAGA: Podanie do zapisu kosztuje: — Wstępne na wydanie książeczki, rejestrowanie w Delegacji Federalnej 7\$000, opłata na pierwszy miesiąc 3\$000. Razem Rs. 10\$000. — Po informacji zwracajcie się osobiście lub listownie do agencja upoważnionej na cały Stan Parany.

Franciszka F. Faucaz, ul. Dr. Trajano Reisa, 519 — KURYTYBA.
Poszukuje zdolnych agentów w Kurjitybie i w interjorze. Doskonałe warunki pracy.

CUDOWNE ŹRÓDŁO

Ludność Czechosłowacji miała przez kilka dni sensację. W małej niemieckiej wiosce obok Wardenfordu miała niejaka Schnarrewa cudowny sen. Miał ją jej zjawiać Najsw. Panna Marja i kazała jej szukać w lesie małego źródła, którego woda ma cudowne lecznicze właściwości.

Sześciodziesięcioletnia Schnarrewa poszła do lasu i źródło znalazła. Odtąd stawa cudownej wody szerzyła się z szybkością błyskawicy i do źródła wędrowały tysiące ludzi nie tylko z kraju, ale i z sąsiednich Niemiec.

Źródło znajduje się bowiem w lesie, należącym do państwa. Mimo to zdołali pomysłowi kmiotkowie znaleźć już sposób zarobku. Ponieważ u źródła stały stale tysiące rzesze patników, sprzedawano opodal wodę źródlaną dla tych którzy nie mieli czasu czy nie chcieli czekać godzinami na tę koleję. Litr cu-

downej wody sprzedawano po 5 koron.

Obecnie zostało jednak źródło zamknięte przez władze, ponieważ groziło niebezpieczeństwo, że ludzie, wierzący w cudowną moc wody, zaniedbują wogóle lecarskiej opieki i narażają się w ten sposób na niebezpieczeństwa. Tak było bowiem z pierwszymi ludźmi cudownie u źródła uzdrowionymi. Było to małe dziecko, przyniesione do źródła przez rodziców, które pono w cudowny sposób odzyskało na miejscu zdrowie, mimo, że pozostawało długo bezskutecznie w leczeniu. Była to naturalnie wielka reklama dla źródła. Tymczasem jednak dziecko nagle zmarło.

Po chemicznym i bakterjologicznym zbadaniu „cudownej wody” przez władze okazało się, że jest to zwykła źródłana woda z pewnym procentem radoaktywności.

DRZEWO Płyty i żelazto kuchenne i wogóle wszelki materiał konstrukcyjny.

WAPNO

CEMENT

RUBY GLINIANE

OACHÓWKI

ŻELASTWO

SZKŁO

GWOŹDZIE

MACEDO & CIA.
Wielki depozyt materiałów do konstrukcji

Rua João Negrão 621
CURITIBA — PARANA
Caixa Postal, 387 — Telefon 896

Eksporterzy wapna znanej marki „GLOBO”

Pomiędzy najlepszymi markami piwa wyróżnia się znana „Pomba”

1111 TUZIN RS. 14\$000 1111

Oryginalny typ piwa, wyłacznie fabrykowany przez browar „CRUZEIRO”

CURITYBA Telefon 495 i 751.

Gimnazjum „Iguassú“

(Fiskalizowane przez rząd federalny)
Praça Rui Barbosa
EGZAMINY WSTĘPNE

Przyjmuje się kandydatów do egzaminów na pierwszy rok kursu gimnazjalnego. Egzaminy do jakiegokolwiek bąd klasy odbywają się w gimnazjum „Iguassú“ pod kontrolą delegata ministerstwa oświaty.
Oprócz zwykłego kursu gimnazjalnego który jest prowadzony przez profesorów specjalistów jest utrzymywany specjalny dział wykładów dla uczniów mających pewne braki.
Początek wykładu 3 stycznia 1931.

KURS ELEMENTARNY

Powiększwszy ostatnio gmach gimnazjum dyrekcja zorganizowała wzorowy kurs elementarny pod kierownictwem fachowych sił, po ukończeniu którego uczniowie uzyskują promocję do 1-ej klasy właściwego gimnazjum. Początek wykładów 7 stycznia 1934.
UWAGA: SPECJALNE INSTALACJE DLA UCZNIÓW OBOJGA PŁCI.

Reumatyk, który nie mógł się już nawet poruszać!

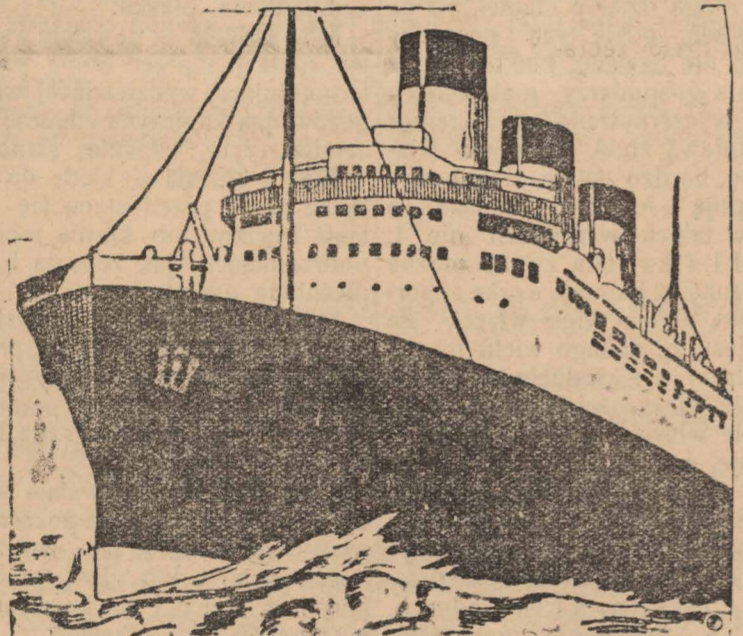
Pan Maria da Silva, zamieszkały przy ulicy Marechal Deodoro w mieście Rio Grande, gdzie jest szeroko znany, pisze co następuje: „Oddawa cierpienia okropnie na reumatyzm i nie mogłem się już prawie poruszać, opanowany bolesną niemocą i zniechęcony do wszelkich lekarstw, które mi już obrzydły, a nie przyniosły najmniejszej ulgi. — Pewnego razu odwiedził mnie jeden z przyjaceli, który swego czasu również cierpił na reumatyzm. Dowiedziawszy się, iż wyleczył się o skutecznie lekarstwem „Galénogal“, postanowiłem i ja spróbować tego środka i nie zawiodłem się, gdyż już po pierwszej flaszkce doznałem znacznej ulgi w cierpieniach, a po zużyciu 4 ej mogłem poruszać swobodnie wszystkimi członkami ciała, rzędnem bezwładnem, aż wreszcie przyszedłem do zupełnego zdrowia.“
Niewypowiedziane wdzięczny, przesyłam wyrazy szczerego podziękowania.
Rio Grande w lipcu 1929. (firma uwiarygodniona)

Kto cierpi na REUMATYZM, niech nie emieszka użyć niezawodnego lekarstwa oczyszczającego krew, jakim jest „Galénogal“, będący wynalazkiem sławnego lekarza amerykańskiego, Dra. Fryderyka Romano, a odczucie wkrótce zbawienne wyniki, co stwierdzają powyższej zamieszczone słowa oraz wiele świadectw nadesłanych codziennie przez osoby wyleczone i wyrażające swą wdzięczność.

„GALÉNOGAL“: jedyny lekarstwo uznane jako PREPARAT NAUKOWY, odznaczony DYPLOMEM HONOROWYM — znajduje się na sprzedaż we wszystkich aptekach tak w Brazylii, jak i w innych Republikach południowo-amerykańskich.
L. D. N. S. P. — N. 211.

Polsko-francuskie linie okrętowe CHARGEURS REUNIS I SUD ATLANTIQUE

Wszyscy Polacy powinni jeździć tylko naszymi okrętami które są najlepsze pod każdym względem

Informacji bezpłatnych w języku polskim i portugalskim udziela jedyny przedstawiciel na Parana

THEOPHILO G. VIDAL
Rua Barão do Rio Branco, 195-209 — CURITYBA.

Dr. Ludwik Wolski
ADWOKAT
UNIAO DA VICTORIA — Parana

AIR FRANCE CORREIO AEREO

POCZTA POWIETRZNA FRANCUSKA

Przewozi listy, małe przesyłki i pasażerów.
Gdłoty z Kurytyby:
WE CZWARTKI: na południe do Porto Alegre, Pelotas, Rio Grande, Montevidéu, B. Aires, Chile i Peru.
W PIĄTKI: na północ aż do Natal, do Europy i do Polski.
PRZEDSTAWICIEL
THEOPHILO G. VIDAL
Rua Barão do Rio Branco nr. 195-209
CURITYBA
Mówi się po polsku.

BÓL

Jedynym środkiem dla uśmierzania go jest

UŻYCIE BALSAMU STA. HELENA

Sanguel Sanguel Sanguel!

SANGUENOL

(Formuła niemiecka)
Jedyny środek, który po 20-dniowym używaniu go, zabezpieczy i uchroni każdego od suchot. Oddziaływa następująco:
1) Ogólne spótgowanie sił i natychmiastowy powrót apetytu.
2) Usuwa zupełnie ból głowy, bezsenność i nerwowość.
3) Zwalcza radykalnie przygnębienie nerwowe i podnieca chęć do życia.
4) Powiększa ciężar ciała aż do 3 kg
5) Odświeża całkowicie osłabiony i zagrożony suchotami organizm.
6) Daje największą odporność przy pracy fizycznej i zwiększa ciążka krwi. Choroby raka można uniknąć, ponieważ jest to zgrupowanie potażu w pewnej części ciała.
Kalcjum rozpuszcza potaż. Sanguenol zawiera kalcjum i dzięki temu można uniknąć raka.
Sanguenol jest to wynała kowy.
Przytoczone powyżej szczegóły są opinią wydaną przez lekarza Dr. Manuela Soares de Castro.
Do nabycia w całej Brazylii

**UŻYWANY
oficjalnie w wojsku
ELIXIR „914“**
Po kilku dniach użycia tego lekarstwa zauważyć można:
1.)—Krew czystą, wolną od wszelkich nieczystości i dobry stan zdrowia.
2.)—Zniknięcie przyszców, egzemy, wrzodów, swędzenia, ran jętrzących etc.
3.)—Zniknięcie zupełnie REUMATYZMU, bólu w kościach i bólu głowy
4.)—Zniknięcie objawów syfilitycznych i wszelkich niedomagań spowodowanych przez syfilis.
5.)—Żołądek i kisżki w doskonałym stanie, bo „ELIXIR 914“ nie atakuje żołądka i nie zawiera jodu.
Jest jedynym lekarstwem czyszczącym krew, które posiada świadectwa szpitali od specjalistów oczu i chorób syfilitycznych

**Fabryka cukierków
AURORA**
Józefa Kuli
Wyraja cukierki i karmelki w najlepszych gatunkach i we wszelkich odmianach, zawijane w papier (balas).
Ul. Martin Affonso, 555
Curityba — Parana — Brasil.
TELEFON Nr 12—70

**Dr. Sylvino P. de Araujo.
VORONOFF
Brazyljski wynalazek
FLUXO-SEDATINA**
Kobieta jest osalona,
KOBIECI nie będzie cierpią więcej na kolki maciczne i jajniki, bo FLUXO SEDATINA uleczy ją w 2-ch godzinach.
KOBIECI nie straci życia z powodu porodu.
KOBIECI, nie będzie już tak cierpią, ponieważ jej porody będą szczęśliwe, bez krwotoku i bez boleści. Pierwszy poród nie przedstawia już niebezpieczeństwa.
KOBIECI, jednym słowem, jest uratowana, bo FLUXO-SEDATINA jest najlepszym środkiem, regulującym i uspokajającym dla chorób kobiecych, jak zatrzymania perjodu, wycieki, biały upływ, niedostateczność u dziewcząt.
Panie w wieku 45 lat muszą unikać napuchnięcia, reumatyzmu i innych chorób wieku krytycznego (przezwitu) i w tym celu używać FLUXO-SEDATINA.
Jest ona przepiszywana przez przeszło 4 tysiące lekarzy.

**Jedynie farby i aniliny
„BAYER“**
W PACZKACH PO 1 KILOGRAMIE
specjalne wskazówki użycia. Esencje i olejki do fabrykacji likierów, wódek etc.
NIE SZUKAJ INNYCH
do farbowania wszelkiego rodzaju wyblakłych rzeczy we wszystkich kolorach.
—
Wielki wybór perfum, krajowych i zagranicznych. Przybory do higieny ust, jak kremy mydełka, szczoteczki etc.
Barwniki do napojów i przetworów owocowych
JEDYNI PRZEDSTAWICIELE
LÁ NO LUHM
161 Rua RIACHUELO 161

Bacznosc!
Wszystko po cenach zniżonych
Książki do nabożeństwa — wielki wybór co dopiero nadszedł z Europy — Obrazy religijne, figury kościelne, kropielniczki, lichtarze i wszelkie inne towary dewocjonalne! Wszelkie przybory szkolne. Drukarnia i introligatornia. — Fabryka pieczętek gumowych i metalowych.
C. E. SCHULZ & Cia
RUA BARÃO DO SERRO AZUL 66-72
CURITYBA PARANA

Café Gury
PALENIE I MIELENIE KAWY
Fortunato Leite Dias de Paiva
Telefon Nr. 1179 — Adres dla telegramów: „TYBA“.
Rua Commendador Araujo Numer, 107
Curityba Parana

Cia de Terras Norte do Parana

LOTY na REZERWIE POLSKIEJ za gotówkę, lub czteroletnie spłaty po 400\$000 za alkier. Ziemia pierwszorzędna, gatunku „terra rocha apurada“. Wydaje z alkra bez jakiegokolwiek nawozów: 6000 kg. kukurydzy, fasoli po 3000 kg dwa razy do roku, kawy aż do 4000 arów z 1000 krzaków: NIEMA mrówek „SAUVAS“. Wysokość średnia 600 m. Każdy lot na drogę automobilową i bieżącą wodę. Klimat bardzo zdrowy. **Kolej żelazna w budowie**, do końca roku przejdzie przez Londrinę odległą 16 Km. od Rezerwy Polskiej. Kupujcy ziemię od C-ia mają pierwszeństwo do roboty na kolej. Póki czas trzeba korzystać z naszej niskiej ceny, gdyż wokoło Rezerwy polskiej sprzedaje się już znacznie drożej.

Tylko przez agenta upoważnionego
IGNACY SZANKOWSKI
Cambara — Parana

Uwaga! Dla kupujących dojazd koleją z Cambara, lub Ourinhos sz na miejsce tam i z powrotem za darmo bez obowiązku kupna. Dla rodzin i ich bagażu do 200 kg, tych którzy już loty kupili, taki sam bilet da mowy.

„CRUZEIRO“ i „SURPRESA“

Jedynie maki które powinny być używane przez wszystkich, którzy dbają o swe zdrowie

MLYN W JOINVILLE (caina postal, 110)
AGENCI W KURYTRBIE:
Lattes & Cia
Caixa postal, 325 Telefon 7-2-2
PRAÇA ZACHARIAS, 5 — CURITYBA

GŁOS WIEDZY
Oświadczenie pewnego poważnego lekarza z elity kurytybskiej:
„Oświadcza pod słowem mego stopnia lekarskiego iż stosowałem niezliczoną ilość razy w mojej klinice „PO-MADE MINANCORA“, wyrabianą przez kompetentnego aptekarza p. Eduardo Gonçalves z Joinville, w wypadkach różnych dolegliwości, no jakie ona jest przeznaczona, osiągając zawsze jaknajbardziej zadawalniające rezultaty.“
Kurytyba, 5 kwietnia 1916.
DR. PETIT CARNEIRO
dyplomowany przez Fakultet Lekarski w Rio de Janeiro
Drogerja Hess, przy ul. 7 de Setembro 61 w Rio ma zawsze na składzie droduki „Minancora“ z Joinville.

Casa de Saude SÃO FRANCISCO

DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA
— CURITYBA, ULICA SÃO FRANCISCO, 25 —
DR. JORGE MEYER FILHO
Na sposób nowoczesny urządzona klinika. Wzorowa czystość i higiena. Up rzejnaobsługa. — Ceny przystępne.
Nowoczesny aparat Roentgena. — Sztuczne ultra-fioletowe promienie słoneczne. — Zystoskopia i t. d.
Specjalność: Operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, stosowanie sztucznego pneumothorax w cierpieniach płuc.
Godziny przyjęć: Od 10 do 11,30 i od 4 do 6 wiecz.

BANK FRANCUSKO-WŁOSKI DLA POŁUDNIOWEJ AMERRKI

Kapitał fr. 100.000.000.00
Rezerwa „ 139.000.000.00
Centrala PARYŻ (Rue Halewy 12)
FILJE W BRAZYLII: S. Paulo — Rio de Janeiro — Santos — Curityba — Porto Alegre — Recife — Rio Grande — Bahia.
AGENCJA: Araraquara, Barretos, Botucatu, Caxias, Espirito Santo do Pinhal, Jabu Mococo, Ourinhos, Paranaguá, Ponta Grossa, Riceirão Preto, Rio Preto, S. Carlos, S. José do Rio Parado, S. Manoel.
ARGENTYNA: Buenos Aires — Rosario de S. Fé.
CHILE: Santiago — Valparaiso.
COLOMBJA: Barranquilla — Bogota.
URUGUAY: Montevidéu.
Bank Francusko-Włoski dla Południowej Ameryki
skutkiem ostatnio w danych przez Kontrolę Bankową zarządzeń, może operować zagranicznymi papierami wartościowymi każdego rodzaju monet i każdej wysokości, z wyjątkiem jedynie urugwańskich pezów w złocie, gdyż ta moneta podlega jeszcze w Urugwaju pewnym ograniczeniom. Jest upoważniony do wystawiania czeków lub poleczeń płatności listownie i telegraficznie — w każdej wysokości, w każdej monecie i na każdy rynek zagranicą.
Bank Francusko-Włoski dla Południowej Ameryki
przyjmuje depozyty dyspozycyjne á vista, z wypowiedzeniem lub na stałe, placąc dobe procenta.
Bank prosi swą Szan Klijeńtelę o informowanie się o każdej operacji bankowej — adresując zapytania wprost do filji w Kurytybie (Succursal em Curityba — Rua 15 de Novembro 316), albo pod adresem jego agencji w Ponta Grossa i Paranaguá

**WIELKI SKLEP POLSKI
DOMAŃSKI & WABERSKI**
PLAC TIRADENTES, Nr. 232 — Telefon 248
Ma zawsze na składzie mąkę pszenną, żytnią i kukurydzianą; cukier, ryż, sól śledzie, sliwki suszone, rodzynki i konserwy owocowe wszelkiego rodzaju. Ma również najlepszą kawę mieloną z własnej fabryki.
CENY PRZYSTĘPNE. Posiada filje w Arakarij.

„A BRANDINA“
Wielka parowa fabryka cukierków pierwszorzędnych, pastylek gumowych pomadek i t. d.
Cukierki malinowe, kokosowe, migdłowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. Oprócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Uprasza się Szanownych Kodaków o łaskawe przekonanie się, że są najlepszymi i najlepszymi w Kurytybie. Każdy Polak powinien kupować tylko cukierki z polskiej fabryki
„A BRANDINA“
Specjalność fabryki:
Jaja cukrowe!
BRACIA SOBANIA
Rua Nunes Machado, 300—304
Curityba - Telefon, 1423 - Parana.

**SKŁAD MEBLI
FIRMY
JAKÓB KOZIEŃ**
Rua São Francisco, 322
Sprzedaje się meble: szafy, krzesła, łóżka, kołki, stoły, kredensy, szafy kuchenne, sofy, kanapki i t. p., powyżej wspomnianę sprzęt wykonuje się na zamówienie.
CENY BARDZO NISKIE,

Podęrzli z jednej str...
Walka z...
Jeżeli nat...
ry we własn...
na do pesy...
bożażliwą a...
wobec życia...
nek do lud...
nieulny albo...
zadzroszczę...
stanowiska, t. p. i cieszy...
innych, ježe...
DR. D.
Z praktyką w...
Eks-internista...
go i Santa C...
Rio de Janeiro...
racynie na F...
czy syfilis, ch...
i kobiece. Pr...
operacje wytro...
punkliny, hem...
wotworów, chl...
owej, jajników...
nerek, żołądk...
Konsultorium
Nr. 554 (nad...
Rezydencja:
Choroby serca...
ności, wstrząs...
choły (u c...
Operacje, por...
Dr. R.
Z praktyką...
szpitalnel...
Konsultorium...
radentes - FA...
Porady od 10...
do 5,30 por...
Dr. B.
LEKA
Z praktyką w...
talach Par...
Porady, choro...
KLIN...
Porady: Pra...
(nad Aptekę T...
Rezydencja: T...
TEL...

Z. P. O. K.

Szkola charakterów

Podjeźliwość i obraźliwość z jednej strony wypływa z zbyt pochopnego wydawania subiektywnych sądów...

Walka z tą ciężką chorobą jednostek i grup jednostek jest bardzo trudna. Wymaga wnikliwej samoanalizy i samokrytyki...

Metoda pracy nad sobą typów pełnowartościowych w dziedzinie usuwania z pracy podejrzliwości powinna polegać na bardzo subtelnej, głęboko życzliwej i wnikliwej wczuwaniu się w psychikę typów obciążonych...

Jeżeli natomiast brak mi wiary we własne siły i jestem skłonna do pesymizmu, jeżeli mam bojaźliwą albo wrogą postawę wobec życia...

lenia się ciekawą nowiną, porowy otwartości, których się potem żałuje, wszystko to, jeżeli się połączy z pochopnością do sądów i podejrzliwą obraźliwością...

Artykułem niniejszym chcę zainicjować żywą polemikę na temat tych wszystkich trudności płynących z naszego własnego wnętrza...

Kwestje sporne, gruntów, hipoteki, pomiary, podziały, inwentarze, anulowanie małżeństw BIURO ADWOKATA Dr. Milton Vianna

Fosa OMS jest przyjęta oficjalnie w całym świecie, jako najlepsza w tym rodzaju. Jeżeli nie macie na swym posiadłości racjonalnie urządzonego miejsca ustępowego...

Pasty do zębów - Lalka, Koly-nos, Mental, Odol, Ross. Cygarnczki od 400 rs. Fajki od 1000 - do 265000

CHARUTARIA LIBERTY Pracza Tiradentes 305 Dawniej Telegraf

HURT DETAL

Okazja! Rodaku kolonista! Jeśli chcesz polepszyć byt i utrwalić przyszłość sobie i rodzinie, kup dobrą ziemię...

CENTRALNY KOMITET POMOCY DLA POWODZIAN W POLSCE

Komunikat Nr. V Złożyli na Powodzian. Z przeniesienia (Komunikat Nr. IV) 1.457*000

Lista N. 9 - Szkoła Ludowa w Kurytybie Józef Sysak 50\$000 Bronisław Burczak 10\$000 Stanisław Głuszczynski 10\$000 Józef Zaleski 20\$000 Józef Piekarski 10\$000

Lista Nr. 10 Tow. Ogniwio w Marechal Mallet Konradostwo Jeziorowsy 100\$000 Józef Baziewicz 10\$000 Kazimierz Andres 5\$000 Władysław Szlachta 5\$000 Mieczysław Gosławski 5\$000

Lista N. 11 Cruz Machado, Concorde, Rio de Banho Stanisław Kozłowski 10\$000 Aleksander Domański 5\$000 Helena Kozłowska 5\$000 Hipolit Rzewuski 3\$000 Michał Iwańczuk 3\$000 Antoni Domański 2\$000 Józef Fijałek 2\$000 Franciszek Łuczynski 2\$000

Lista N. 12 Kolonja Ribeirão Preto zebra-ne przez Franciszka Osielewicza Franciszek Osielewicz 50\$000 Marja z Sosnowskich Osielewicz 50\$000 Paweł Romasko 20\$000 Franciszek Switala 20\$000 Dona Nene Whately 20\$000 Józef Koroboi 15\$000 Dr. Arnaudo Bacellar 15\$000 Dr. Oscar Figeredo 10\$000

Lista N. 13. Władysław Jaworski 50\$000 kpt. Feliks Gwiazda 10\$000 Władysław Grzybowski 5\$000 Jan Sobociński 5\$000 Władysław Pauka 5\$000 Stanisław Niewęglowski 5\$000 Bronisław Rodziak 5\$000 Stanisław Dobrzański 5\$000 Tadeusz Grabiecki 5\$000 Witold Wasilewski 5\$000 Władysław Pawlik 2\$000

Dona Candida Bessa 10\$000 Dona Nair Azambuja 5\$000 Jungueira 5\$000 Dona Arlinda Caires Pinto 5\$000 Romuald Wiśniewski 5\$000 Bronisław Ragenisz 1\$000

Lista N. 13. Władysław Jaworski 50\$000 kpt. Feliks Gwiazda 10\$000 Władysław Grzybowski 5\$000 Jan Sobociński 5\$000 Władysław Pauka 5\$000 Stanisław Niewęglowski 5\$000 Bronisław Rodziak 5\$000 Stanisław Dobrzański 5\$000 Tadeusz Grabiecki 5\$000 Witold Wasilewski 5\$000 Władysław Pawlik 2\$000

Razem 102\$000 Lista N. 15. Junak N-10 w Lagoa das Almas Władysław Boszczowski 4\$000 Paweł Boszczowski 3\$000 Wojciech Olbrych 1\$000 Piotr Stygar 1\$000 Piotr Nalepa 1\$000

Razem 10\$000 Junak N-3 Araukarja 25\$000 Tow. Św. Jana z Costeiry 15\$000 Złożone w Gazecie Pol. 155\$000 Złożone w Prawdzie Polskiej 1\$000 Dominik Tarasiewicz z Quatiqua 11\$000

Nadesłane ze Związku Zrzeszeń Rio Grande do Sul 300\$000 Razem suma ogólna - do przeniesienia 2.756\$000

Dominik Kurecki zawiadamia klientelę, iż pracuje nadal w fachu krawieckim, przy ulicy Dr. Muricy Nr. 461, wykonując garnitury sukienne, poczynszy od 120\$000. ROBOTĄ GWARANTOWANĄ.

LEKARZE

DR. DANTE ROMANÓ Z praktyką w szpitalach berlińskich Eks-internista Szpitala Ewangolickiego i Santa Casa de Misericórdia...

Choroby kobiece Leczenie metodą nowoczesną za pomocą zastrzyków w macicy. DR. ARMANDO PETRELLI Dyrektor kliniki Fakultetu Medycznego

DR. ROCHA LOURES Z praktyką w najnowocześniejszych szpitalach w Rio de Janeiro Konsultorium i rezydencja: Pracza Tiradentes - FARMACIA STELLFELD

DR. M. ISAACSON Profesor Fakultetu Medycznego na Uniwersytecie Parańskim Operacje i pomoc przy porodach...

DR. BRASIL VIANNA LEKARZ CHIRURG Z praktyką w najnowocześniejszych szpitalach ParYZy i Buenos Aires. Porody, choroby kobiece, drogi moczowo-płciowe.

Dom Zdrowia SANATORJUM CHIRURGICZNE SZWAJCARSKIE - Rua 15 de Novembro, róg ulicy Dr. Ubaldino do Amaral - telefon 4-3-3

DR. JOSÉ AUGUSTO MOREIRA - dyplomowany w Porto Alegre. Konsultorium przy Praczy Tiradentes nr. 476. Główny przy-stanek tramwajowy. - Mówi się po polsku.

DR. G. LEUENBERGER mający długoletnią praktykę w szpitalach europejskich. LEKARZ SPECJALISTA w zakresie Wysokiej Chirurgji, w chorobach kobiecych, przewo-dów moczowych.

Dr. Carlos Heller z praktyką w szpitalach europejskich Klinika ogólna Medyczno-Chirurgiczna. Specjalność: Syfilis, choroby skóry...

DR. CARLOS MOREIRA Specjalista chorób oczu, uszu, nosa, gardła. Konsultorium: Avenida João Pessoa, 68. Nad apteką Avenida do 10-11 i od 3-5 popoł.

Dr. Józef Czaki Choroby kobiet i dzieci ogólna Przyjmuje w czwartek od 1-3 piątek od 9-11 i od 1-3 Apteka Stelfeld ul. Com. Araujo.

DR. HOMERO BRAGA LEKARZ W SZPITALU DLA DZIECI Porady od 4 do 6 NAD APTEKĄ MINERVA Telefon rezydencji: 1-0-9-2

DENTYŚCI

KLINIKA DENTYSTYCZNA Jacka Dromlewicza Wprawia zęby sztuczne z podniebieniem i bez, w złocie i kancuzku. Plombowanie i wyjmowanie zębów bez bólu.

AFFONSO P. ETZEL Chirurg dentysta. Wykonuje wszelkie prace dentystryczne z gwarancją. Rua Marechal Floriano Peixoto 658 1-sze piętro od 9-11 i od 2-6 pop.

DENTYSTA TABELA CEN SPECJALNIE DLA KLASY ROBOTNICZEJ Wyrzynanie zębów bez znieczulenia 4\$000 ze znieczuleniem 8\$000

CASA MARSELHA Zawiadamia Szan. Klientelę, iż ma zawsze duży wybór artykułów dla pań i panów, jak: torebki damskie, rękawiczki, parasolki...

Hotel Polski HOTEL MARTINS Marcina Jarugi CURITYBA ULICA RIACHUELO 114 Parana Vis a vis Pałacu Muncypalnego róg placu Dr. Generoso Marques

Elektroterapia Leczenie przy pomocy elektryczności, dż-termia, radiolodja, promienie infra czerwone, fioletowe o wysokim napięciu.

Choroby kobiece: Zapalenie macicy, jajników, upławy, rak macicy - leczenie nowoczesnym sposobem, szybko i bez bólu.

Choroby skóry - Syfilis Dr. Aureliano M. Moura KONSULTORIUM: Rua 15 de Novembro, 64 Od 3-jej do 5-jej. REZYDENCJA: Rua 13 de Maio, 846.

